

1

CENTRE
D'HISTOIRE MILITAIRE

INVENTAIRES

1

CENTRUM VOOR
MILITAIRE GESCHIEDENIS

INVENTARISSEN

R. BOIJEN
Vorser

INVENTARIS VAN HET FONDS
"BELGISCHE MILITAIRE AANWEZIGHEID
IN HET BUITENLAND (1826 - 1955)"

MUSEE ROYAL DE L'ARMEE
Cinquantenaire 3
B - 1040 Bruxelles

KONINKLIJK LEGERMUSEUM
Jubelpark 3
B - 1040 Brussel

1979
Wettelijk Depot: D/1979/935/7

De documenten, besproken in de hiernavolgende inventaris, behandelen de Belgische militaire aanwezigheid en de dikwijls hiermee samengaande expansiepogingen sinds 1830.

Bij het begin van elk hoofdstuk werd een kort historisch overzicht gegeven, ten einde de geïventariseerde documenten in hun kader te plaatsen. De geïnteresseerde vorser vindt er eveneens een beknopte bibliografie.

Het was onmogelijk een korte biografie te maken van de geciteerde namen. We hebben ons moeten beperken tot de Belgische officieren, waarvan aan de hand van de officiële stamboeken de militaire loopbaan geschetst wordt.

I. GRIEKSE VRIJHEIDSSTRIJD (1823-1830)

Tijdens de Griekse vrijheidsstrijd tegen de Turken werd in onze streken een pro-Helleense propaganda gevoerd: concerten werden gegeven, omhalingen gedaan, comité's gesticht e.d. . Een aantal jongeren lieten zich als vrijwilligers opnemen in het Philhelleens legioen en vertrokken naar Griekenland (a).

1/1-3: Documenten betreffende vrijwilliger Hyppolite Vanderstraeten.

(1): Vrijwilligerbrevet, dd. Brussel 1.05.1826 met handgeschreven te volgen reisroute, gedateerd op 23.05.1826. (2): Nestor Aron aan Vanderstraeten, Marseille 22.07.1826: Tocht naar Napels, samenstelling expeditie onder leiding van luitenant-kolonel Maxime Raybond, beschrijving van de vlag der Franse vrijwilligers. (3): Kapitein Marius Wohlgemueth aan Vanderstraeten, Parijs 4.07.1827: Toestand in Griekenland, lijst van gesneuvelde vrijwilligers.

(A) Zie o.a. BOGDANOVITCH, Intervention européenne en Grèce en 1827. Bibliothèque de souvenirs et récits militaires, nr. 58, s.d.; JOURDAIN, Mémoires historiques et militaires sur les évènements de Grèce depuis 1822, 2 dln., Parijs, 1828.

II. BELGISCHE EXPEDITIEKORPSEN EN DE PORTUGESE BURGEROORLOG (1832-1834)

Rond 1830, op een ogenblik dat België zijn onafhankelijkheid bevocht en de strijd tegen de Restauratie een Europees fenomeen was, bevond Portugal zich in moeilijkheden. Don Miguel, de oom van koningin dona Maria, deed een greep naar de macht en wenste zich te installeren als absoluut heerser. De 'liberalen' echter boden hardnekkig verzet. Hun leider was don Pedro, keizer van Brazilië en vader van dona Maria. Frankrijk en Groot-Brittannië kozen de zijde van dona Maria. Een verzoek tot hulp werd door don Pedro aan België gericht. Hier vond hij steun bij minister Lebeau, die sinds 1831 vriendschapsrelaties onderhield met de Braziliaanse keizer .

Een overeenkomst kwam tot stand tussen de Portugese gezanten en de Belgische minister van oorlog, generaal Evain, en dan werd te Oudenaarde een eerste expeditiekorps van ongeveer 1000 man bijeengebracht. De meeste vrijwilligers kwamen uit het Belgisch vreemdelingenlegioen, gelegerd te Ath en gevormd door Achille Murat. In de aan Portugal beloofde hulp zag Koning Léopold I de kans om zich te ontdoen van een aantal buitenlanders, meestal avonturiers, die naar België gekomen waren tijdens de septemberdagen van 1830 en achteraf ondergebracht waren in een Belgisch vreemdelingenlegioen. Het eerste expeditiekorps vertrok onder leiding van de Genuese kolonel Borso tussen oktober 1832 en mei 1833 naar Portugal. Bij hun aankomst aldaar werden ze onmiddellijk ingezet als versterking voor het belegerde garnizoen van Oporto.

In juli 1833 deed keizer don Pedro een nieuw verzoek tot hulp aan de Belgische minister van buitenlandse zaken, generaal Goblet. In antwoord hierop vertrokken vanaf november 1833 meer dan 1200 vrijwilligers, ditmaal allemaal Belgen, onder leiding van luitenant-kolonel Le Charlier, een soort condottiere en fantast, maar tevens een groot organisator en dapper militair. Het korps werd in Portugal ondergebracht in het leger van generaal Sà de Bandeira.

De troepen van luitenant-kolonel Le Charlier werden ingezet in het bergachtige Algarvië, centrum van het miguelisme. Hier maakte de guerilla-taktiek der rebellen de strijd lang en bloedig. De Belgische troepen veroverden Faro, bezetten de steden Mertola en Beja en zouden zich fel onderscheiden te Serpa.

Een alliantie tussen Groot-Brittannië, Frankrijk en Spanje aan de zijde der koningin zou het lot van don Miguel spoedig bezegelen. Een Spaans korps van 2000 man trok Portugal

binnen. Maria-Christina van Spanje had hierbij ook nog een ander doel voor ogen: de plannen te dwarsbomen van don Carlos, die zich verbonden had met don Miguel. Van overal werden de Miguelisten in het nauw gedreven. Op 29 mei 1834, in de omgeving van Castro Verde, werd de laatste weerstand opgerold. Don Miguel verloor zijn macht, hij werd verbannen en aan de campagne kwam een einde. De liberale monarchie triomfeerde. Het Belgisch korps, dat ongeveer 15% van zijn effectief verloren had, kon terugkeren (a).

(a) Zie o.a. J. LORETTE, les expéditions militaires belges au Portugal en 1832 et 1833, - Carnet de la Fourragère, 8e reeks, nr.8, december 1949; 9e reeks, nrs 1 en 2, januari 1950 (de artikelen werden eveneens in boekvorm onder dezelfde titel uitgegeven, Brussel-Parijs, 1950); TIMMERMANS, les tirailleurs, belges au service du Portugal en 1832 et 1834, Gent, 1900; J. Willequet, Belges au Portugal, - " la Revue Générale, oktober 1950, pp. 952-959.

- II/1-16 : Eerste expeditiekorps. Namenlijsten van vrijwilligers, komende uit het Belgisch Vreemdelingenlegioen, voor de zgn. Waalse Garden, die in dienst stonden van don Pedro en naar Portugal vertrokken. Lijsten opgesteld per schip en per afreisdatum. 17.10.1832 - 18.05.1833.
- II/17-19: Tweede expeditiekorps. Namenlijsten van vrijwilligers van het Bataljon Partizanen van Capiaumont (*), die in Portugese dienst wensten te treden. 1833.
- II/20-27 : Tweede expeditiekorps. Namenlijsten: samenstelling van 4 compagnies van het eerste voorlopig bataljon van het Portugese leger. 1833.
- II/28-36 : Tweede expeditiekorps. Namenlijsten: samenstelling van het korps Portugese Tirailleurs van luitenant-kolonel Le Charlier(**). 1833-1834.
- II/37-48 : Rapporten van generaal Sà de Bandeira. Kopies van originelen die zich in Lissabon bevinden. Opgesteld in het Portugees. Franse vertaling is bijgevoegd. 20.03.1834 - 30.05.1834.
 (37) en (38): Bewijs van conformiteit der gekopieerde rapporten. (39) en (40): Mertola 20.03.1834: Bezetting van Mertola door de troepen van luitenant-kolonel Le Charlier. (41) en (42): Beja 25.03.1834: Belegering van het fort van Sepra, bravoure der troepen van luitenant-kolonel Le Charlier. (43) en (44): Loulé 6.04.1834: Aanval der

rebellen op Loulé afgeslagen door de troepen van luitenant-kolonel Le Charlier, majoor Vasconcellos, commandant der vrijwilligers van Alhão, en van kapitein Martelli, militair gouverneur van Loulé. (45) en (46): Faro 6.05.1834: Verliezen en troepenbewegingen der rebellen, hun guerilla-taktiek. (47) en (48): Messejana 30.05.1834: Einde der gevechten te Castro-Verde, ontwapening van de opstandelingen.

II/49-50 : Kopies van documenten (met Franse vertaling), die te Lissabon worden bewaard. Hierbij bevindt zich het contractafgesloten tussen Mendizabal, agent van de Portugese regering, en luitenant-kolonel Le Charlier, afgesloten op 3 november 1833. Hiertussen ook enkele rapporten betreffende het Belgisch expeditiekorps in Portugal: samenstelling, activiteiten e.d. 1832-1834.

II/51-64 : Documenten betreffende de uit Duitsland afkomstige vrijwilliger J. H. Chr. Lomnitz. Hierbij bevindt zich o.a. de door koningin Maria van Portugal ondertekende benoeming van Lomnitz tot luitenant in de 5e compagnie van het korps Tirailleurs, gedateerd op 22.12.1834. 1831-1855.

(*) Adolphe-Alexis CAPIAUMONT (1798-1879). In Nederlandse dienst: onderluitenant in 1815, luitenant in 1826. In Belgische dienst: kapitein in 1830, majoor in 1831, luitenant-kolonel in 1836, generaal-majoor in 1843 en luitenant-generaal in 1854.

(**) Pierre-Joseph Le Charlier (1797-1847). In Belgische dienst: stichter en bevelhebber van het "Legion belge de Londres" (1830) en van de "Tirailleurs de la Meuse" (1831), majoor bij de Brugse burgerwacht. In Portugese dienst: luitenantkolonel in 1832, kolonel in 1834 en brigade-generaal in 1835, stichter en bevelhebber van het Corps Portugese tirailleurs.

II/65-80: Lijsten van vrijwilligers die teruggekeerd zijn uit Portugal. 1834-1835.

II/81-88 : Documenten afkomstig van het ministerie van oorlog betreffende de ontbinding van het Belgische expeditiekorps. 1834.

II/89-91 : Documenten afkomstig van het ministerie van oorlog betreffende de Belgische neutraliteit in de Portugese burgeroorlog. 1864.

II/92-98 : Diverse notities betreffende de Belgische aanwezigheid in Portugal en enkele biografische gegevens betreffende vrijwilligers. S.d. 7 omslagen.

III. RECRUTERING VOOR SPANJE (1833-1839)

In 1829 trad de nog steeds kinderloze Ferdinand VII, koning van Spanje, voor de vierde maal in de echt, nu met Maria-Christina, dochter van de koning van Napels-Sicilië. Uit het huwelijk werd een dochter, Isabella, geboren. Door een "Pragmatieke Sanctie" bepaalde Ferdinand, dat Isabella de wettelijke troonopvolgster zou zijn. Hierdoor sloot hij zijn broer don Carlos uit die tot den toe kroonprins was. Toen de koning in 1833 stierf, riep Maria-Christina haar drie jaar oude dochter tot koningin uit, zijzelf bleef regentes. Don Carlos weigerde zich hierbij neer te leggen en de burgeroorlog, de 1e zgn. Carlistenoorlog, brak uit. Op hetzelfde ogenblik stond ook Portugal in brand en het was logisch dat don Carlos voeling nam met de Portugese troonpretendent, don Miguel (zie 11-Portugal). Het mocht echter niet boten want in 1839 werd de laatste waarstand gebreken.

Door toedoen van baron Lambermont was in België een begin gemaakt met het oprichten van een hulpkorps, dat Maria-Christina zou steunen. De Europese mogendheden stoken echter stokken in de wielen. Met lede ogen hadden ze reeds moeten toezien, hoe koning Léopold I een expeditiekorps naar Portugal zond. Nu oefenden zij zware druk uit: het zenden van een hulpkorps kon niet in overeenstemming gebracht worden met het Belgische statuut van neutraliteit. Het gevolg was den ook dat het Belgische korps niet vertrok. (a)

(a) Zie o.a. J. LORETTE, Un projet d'expédition belge en Espagne en 1835 et son influence sur notre "politique de neutralité", carnet de la fourragère, 9e serie, nr. 5, maart 1951, pp. 344-380. ^(a)

III/1-2 : officiële noten (1835).

(1): Kopie van een brief van Nothomb (?), secretaris-generaal van het departement van buitenlandse zaken, aan generaal Evain (?), minister van oorlog, Brussel 2.03.1835: Voorstel tot benoeming van kolonel Le Charlier aan het hoofd van een Spaans expeditiekorps - Spaanse regering acht de tijd voor een buitenlandse inmenging nog niet rijp - Portugese regering zou kolonel Le Charlier willen behouden; (2): Nota van generaal Evain, 24.06.1835 in te lassen in het Staatsblad betreffende een Belgisch hulpkorps voor Spanje.

III/3-9 : Enkele notities waaronder een krantenknipsel uit La Gazette van 6.08.1905 betreffende baron August Lambermont.

III/10-31 Notities betreffende de Belgen in het expeditiekorps van Spanje. Hieronder ook enige briefwisseling tussen het Koninklijk Legermuseum en Spaanse archiefdepots.

IV. BELGISCHE OFFICIEREN IN ALGERIE (1840-1861)

In 1827 gaf een ernstig diplomatiek incident in Algiers aanleiding tot de Frans-Algerijnse oorlog. Bey Hussein beledigde niet alleen de Franse consul in Algiërs, Deval zwaar, maar sloeg hem ook (letterlijk). Toen hij zijn verontschuldiging weigerde aan te bieden, antwoordde Frankrijk met de blokkade van de haven van Algiers. In 1830 ging Frankrijk over tot de verovering van Algerië. In 1862 eindigde de strijd voorlopig bij de verovering van de Saharagrensgebieden.

De reden voor de aanwezigheid van Belgische officieren in het Franse kamp houdt verband met het einde van de Belgische-Hollandse vijandelijkheden. Toen in 1839 het vredesverdrag getekend werd, vreesde Léopold I dat het Belgische leger hierdoor ook zijn buitenlandse instructeurs zou verliezen. Vandaar zijn idee om gebruik te maken van de Frans-Algerijnse oorlog. Vanaf 1840 zond hij enkele officieren ter plaatse om aldus gelegenheid te krijgen tijdens de vijandelijkheden zoveel mogelijk ervaring op te doen. Dat kolonisatieplannen evenzeer meespeelden, lijdt geen twijfel. Door de scheiding met Nederland verloor de Belgische industrie een enorm deel van haar afzetgebied : niet alleen de markt in Nederland zelf, maar ook in de Nederlandse kolonies (a).

IV/I-3 : Rapporten.

(1): Anoniem en ongedateerd rapport over de toestand van de stad en provincie Oran (vermoedelijk 1830 of 1831).

(2): Rapport van kapitein E.G.F. Vandervrecken de Bormans (*) 25.06.1841: Expeditie naar Médéah.

(3) : Rapport van luitenant J.G.X. De Ceuleneer (**) aan generaal Buzen, minister van oorlog, 3.03.1841 betreffende de gebeurtenissen in het jaar 1840.

IV/4-6 : Brieven van luitenant Z. Kensier (***)
(4-5): Bestemming onbekend, Oued-el-Kéber, 1.07. s.a: Vorderende verovering van Algerië. (6): Zelfde onbekende bestemming, Philippeville 21.07.1851: Relas van de gevechten waar Kensier bij betrokken was geleden verliezen.

IV/7-10: Certificaten, marsorders, 1841-1864.4 stukken.

IV/II-31 Enkele notities betreffende Belgische officieren, die naar Algerië~ gezonden waren. S. d.

IV/32-36: Enig drukwerk betreffende Algerië en de Franse-Algerijnse oorlog. S.d. (1840).

IV/37-43: Enkele kranten. (37-39) Akhbar. Journal d'Algérie, 1.11.1846, 8.11.1846, 10.11.1846. (40): Afrique, s. d. (1946). (41-43): Le Progrès. Revue politique, industrielle et artistique, 1.08.1886, 8.08.1886, 15.08.1886.

(a) Zie o.a.: J.R. LECONTE, Les officiers belges en Algérie (1840-1851), - La Nation, nr. 14, maart 1948; IDEM, Les tentatives d'expansion coloniale sous Le règne de Léopold I, Antwerpen, 1946, 187 pp. (vnl.: pp. 49-108).

(*): Edmond-Godfroid-Ferdinand Vandervrecken de Bormans (1802-1865). In Franse dienst: onderluitenant in 1822, luitenant in 1830. In Belgische dienst: luitenant in 1835, kapitein in 1836, majoor in 1853.

(**): Jean-Godfroid-Xavier De Ceuleneer (1808-1847), luitenant in 1831, kapitein in 1845.

(***): Zephir Kensier (1817-1892), onderluitenant in 1837, luitenant in 1844, kapitein in 1853, kapitein-commandant in 1855, majoor in 1862, ereluitenant-kolonel in 1873.

V. KOLONISATIEPOGING IN SANTO TOMAS - GUATEMALA (1841-1856)

In september 1841 werd te Brussel de Compagnie belge de colonisation opgericht (a) met het doel nederzettingen in verschillende Centraal-Amerikaanse staten te stichten en handelsrelaties tussen België en deze landen aan te knopen.

Begin 1842 zond de compagnie een missie onder leiding van kolonel R. de Puydt naar Centraal-Amerika. Zij verkreeg van de regering van Guatemala de concessie van het district Santo Tomas, een redelijk groot gebied aan de golf van Honduras. Op 9 mei 1842 werd een contract opgemaakt. De eerste kolonisten vertrokken in mei 1843. Op de schepen "Théodore" , "Louise Marie" en "La Ville de Bruxelles" werden 79 kolonisten ter plaatse gebracht. Bij aankomst bleken er reeds 25 onmiddellijk te willen terugkeren, wat gebeurde. In de loop van 1844 kwamen er nog honderden nieuwe aan, zodat het totaal op 871 kwam te liggen. De levensvoorwaarden waren echter zo ontoereikend, dat tussen 6 maart 1844 en 1 september 1845 211 emigranten overleden. Als gevolg hiervan begon de Belgische regering vanaf 1847 een aantal mensen te rapatriëren.

Om de juiste toedracht te kennen over de gang van zaken in Santo Tomas, zond de Belgische regering in de loop van 1847 een buitengewoon gezantschap naar Guatemala. De resultaten van het onderzoek werden door Blondeel aan de Kamers meegedeeld (b).

Op 1 januari 1850 bevonden zich in Santo Tomas 345 inwoners, onder wie 109 Belgen, 51 Duitsers, 10 creolen, 7 Fransen, 3 Engelsen, 2 Portugezen, 4 Nederlanders en 1 Zwitser. In een rapport, in 1859 gezonden aan het departement van buitenlandse zaken, telde A. t'Kint, Belgisch consul-generaal in Centraal-Amerika 190 Belgen, van wie er 157 in Guatemala leefden en 33 in de overige Centraal-Amerikaanse landen.

In 1856 werd de Compagnie belge de colonisation, die enkele clausules uit het contract niet had nageleefd, door de regering van Guatemala uit haar rechten ontheven. Een Belgisch protest haalde niets uit. temeer daar de compagnie toch op het punt stand te verdwijnen. De president van Guatemala erkende nochtans de Belgische rechten op bepaalde gronden ten voordele van haar kolonisten. Sindsdien zijn de meeste verspreid geraakt over Centraal-Amerika (c).

(a) Koninklijk Besluit van 7.10.1841 (Staatsblad, 1841, nr. 954).

(b) Akten van de Parlementaire zittingen -
Volksvertegenwoordigers, 1845-1846, nr. 268 en 1846-1847, nr.
34.

(c) Zie o.a. : J. FABRI, Auguste 't'Kint (1816-1878),
commissaire spécial de la Compagnie belge de colonisation, -
Koninklijk Academie voor Overzeese wetenschappen,
mededelingen der zittingen, nieuwe serie, X, 1964, pp. 1357-
1391; IDEM, Les Belges au Guatemala (1840-1845), Brussel,
1955, 266 pp.; N. LEYSBETH, Historique de la colonisation
belge à Santo Tomas, Guatemala, Brussel, 1938, 359 pp.; J.R.
LECONTE, Les tentatives d'expansion coloniale sous le règne
de Léopold I, Antwerpen, 1946, 187 pp. (vnl.: pp. 120-140).

V/1 : Organisatieschema van de Compagnie belge de colonisation.

V/2-10: Algemene notities betreffende de kolonisatiepoging in
Santo Tomas. S.d.

V/11 : Kopie van drie rapporten betreffende de kolonisatie in
Santo Tomas. 1 volume.

(a) : Rapport voor Vandenbroeck, commandant van de
"Louise-Marie", 24.04.1845. (b): Rapport van
Vandenbroeck aan La Hure, directeur van de Koninklijke
Belgische Marine, 27.02.46. (c): Rapport van dr.
Durant aan Blondeel, 15.09.1845.

V/12-191 : Briefwisseling tussen het ministerie van oorlog,
diverse regimenten, ministerie van buitenlandse
zaken en provincies betreffende vrijwilligers voor
Santo Tomas. Hierbij ook diverse namenlijsten.
8.06.1843-3.08.1848.

V/192-250: Archief kolonel Remy De Puydt (*). Diverse stukken
en kopies van brieven betreffende de activiteiten
van kolonel De Puydt voor 1841.

V/251-295 : Archief kolonel Remy De Puydt. Correspondentie
ontvangen van diverse instanties. Hierbij
brieven van leden van Compagnie belge de
colonisation, van kardinaal Sterckx, van het
ministerie van buitenlandse zaken, van het
ministerie van oorlog, introductiebrieven voor
Nicaragua, San Salvador en Honduras, van de
Eastern Coast of Centraal America Commerce and
Agricultural Company. Al deze brieven hebben
betrekking op het kolonisatieproject in Santo
Tomas. 11.05.1841-31.05.1844.

- V/296 : Archief kolonel Remy De Puydt. Eerste nederschrift van een rapport betreffende Santo Tomas - Guatemala, door kolonel De Puydt. 1 volume.
- V/297-299 : Archief kolonel Remy De Puydt. Officiële akten.
 (297): Notarisakte betreffende de oprichting van de Compagnie belge de colonisation door notaris Evenepoel, Brussel, 25.10.1841.
 (298): Overeenkomst tussen The Eastern Coast of Central America Commercial and Agricultural Company en Obert en Vander Hecht (*) betreffende de aankoop door laatsvemoemden van gronden in Guatemala. Londen, 30.01.1841. (299): Contract tussen de regering van Guatemala en de Compagnie belge de colonisation, vertegenwoordigd door kolonel Remy De Puydt. Nueva Guatemala, 16.04.1842.

(*) De Puydt, Remy (Poperinge, 1789 - Schaarbeek, 1844). Ingenieur. Was luitenant (1813) en kapitein (1814) in het Franse leger; kapitein (1815) in het leger tijdens het Verenigd Koninkrijk. Nam vlug ontslag. In 1830 was hij hoofd van de burgerwacht in Bergen. Was hoofdingenieur (1830), luitenant-kolonel (1831) en kolonel (1837) in het Belgische leger. Volksvertegenwoordiger van 1832 tot 1841. In 1841 koos Léopold I hem tot administrateur voor de kolonie Santo Tomas.
 (**) Obert en Vander Hecht behoorden in september 1841 tot de oprichters van de Compagnie belge de colonisation.

- V/300-306: Archief kolonel Remy De Puydt. Beslissingen van de Compagnie belge de colonisation; waardoor een begin gemaakt wordt met de exploratie van Vera Paz en waarbij kolonel Remy De Puydt volledige volmacht krijgt. 29.10.1841.
- V/307-310: Archief kolonel Remy De Puydt. Vier genummerde en ongedateerde rapporten. (307): Rapport betreffende de Centraal Amerikaanse Republiek en een plan om een kanaal te graven in de Istmus van Nicaragua. (308): Vertaling van een verslag van het Federaal Congres van de Centraal-Amerikaanse Republiek (21.10.1831) met instructies die als basis moeten dienen voor de republiek bij de onderhandelingen voor het graven van een kanaal tussen de Stille en de Atlantische Oceaan via de Istmus van Nicaragua.

(309): Rapport waarin de mogelijkheid onder ogen genomen wordt een kanaal in Centraal-Amerika te graven. (310): Rapport betreffende de samenstelling en de organisatie van een commissie, die de streek van de Istmus van Nicaragua moet onderzoeken teneinde na te gaan of het mogelijk is een kanaal te graven.

V/311: Archief kolonel Remy De Puydt. Algemene notities van kolonel De Puydt betreffende Guatemala en de rest van Centraal Amerika. Diverse notities.

V/312 :Archief kolonel Remy De Puydt. Drukwerk: Instructions générales pour la commission d'exploration, présentées au conseil général de la Compagnie belge de colonisation. S. 1. s.d. 8 pp.

V/313 -319 : Archief kolonel Remy De Puydt. Diverse brochures.

(313): Rapport fait au conseil général et au conseil de commerce et d'industrie de la compagnie belge de colonisation, par M l'agent général Obert le 28 mai 1844, 8 pp. (314): Guatemala. Compagnie Belge de colonisation, fondée sous le patronage du Roi. Extrait de divers auteurs sur la Vera-Paz. Brussel, s. d., 10 pp. (315): Colonisation. Rapport de M. le docteur Ch. Dechange, médecin du navire la Louise-Marie, à M. le ministre des affaires étrangères et de la marine, sur l'exploration du district de Saint Thomas et de Vera-Paz. Ostende, le 11 mai 1842, 16pp. (316): Rapport adressé a MM. les fondateurs de la compagnie belge de colonisation par M. Obert, agent général de la compagnie, le 1er aout 1842, 16 pp. (317): Opinions de divers auteurs sur le Guatemala et le Vera-Paz, Brussel, 1841, 46 pp. (318): Collection de tous les documents relatifs au Guatemala. Brussel, 1842, 48 pp. (319): Décret de l'assemblée constituante de l'état de Guatemala. Charte autorisant la banque de Guatemala, s.d.

V/320: Archief kolonel Remy De Puydt. Drukwerk: Rapport présenté à M. le Ministre de l'intérieur par Aug. T'Kint de Roodenbeek, sur les résultats de sa mission comme membre de la commission du gouvernement pour l'exploration de la Vera-Paz et du district de Santo-Thomas, s.d. onvolledig).

- V/321 : Archief kolonel Remy De Puydt. Drukwerk. Mémoire sur le Guatemala et la colonisation du département de Vera Paz, Brussel, 1840, 158 pp.
- V/322-324 : Rapport de M le colonel De Puydt pour faire suite à la collection de tous les documents relatifs au Guatemala, Brussel, 1842. (drie exemplaren, waarvan een met aantekeningen en verbeteringen van de hand van de auteur).
- V/325-328 : Archief kolonel Remy De Puydt. Enkele dagboeken van kolonel De Puydt. (1829-1831; 1841). 4 volumes.
- V/329 : Lijst van officieren, onderofficieren en soldaten, die in Santo Tomas aankwamen. Ms. s.d.

VI. KOLONISATIEPOGING IN SANTA CATHARINA - BRAZILIE (1841-1845)

Een oud-officier in het Chileense leger en oud-directeur van een hydraulische installatie in Peru, de Belg Charles van Lede, stelde in 1841 voor een kolonie in Brazilië te stichten. Door de Brugse handelskamer, die zich voor de zaak scheen te interesseren, werd hij met een exploratietocht ter plaatste gelast. Hij verkreeg van de Braziliaanse regering een strook grond aan de oevers van de Rio Itajahy. Hij stichtte een Compagnie belge brésilienne de colonisation, waarvan de statuten bij Koninklijk Besluit van 19 januari 1844 bekrachtigd werden.

De onderneming verliep echter uiterst moeilijk: de streek moest nog zo goed als volledig ontbost worden, de Rio Itajahy trad herhaaldelijk buiten haar oevers en vernietigde de oogst, ruzies braken uit tussen van Lede en de kolonisten. Het gevolg was dat een groot aantal immigranten terugkeerden en dat de compagnie ontbonden werd. Enkelen bleven ter plaatse - in 1855 bedroeg hun aantal 159. Ondertussen was de zuster van de Braziliaanse keizer in 1845 gehuwd met prins de Joinville, die als bruidsgeschenk een gebied kreeg, waaronder de streek van Santa Catharina. De Joinville deed beroep op Europese kolonisten. Een groot aantal Duitsers kwamen naar Brazilië en vermengden zich met de aldaar levende Belgen (a).

V1/1-4 : Enkele losse notities betreffende de kolonisatiepoging in Santa Catharina . Hierbij een knipsel uit La Belgique Maritime et Coloniale, 21.10.1920, met een overzicht van de geschiedenis van de kolonisatiepoging.

(a) J. R. LECONTE, *Les tentatives d'expansion coloniale sous le règne de Léopold I*, Antwerpen, 1946, p. 32.

VII. KOLONISATIEPOGING IN ETHIOPIE (1842-1844)

Op 26 januari 1839 signaleerde Edouard Blondeel van Ceulenbroeck, Belgisch consul-generaal in Alexandrie-Egypte, aan graaf de Theux, minister van buitenlandse zaken, de mogelijkheid voor België om een nederzetting op te richten op de westkust van de Rode Zee, langs of zelfs binnen het grondgebied van het toenmalige Abyssinië. Persoonlijk plande hij een expeditietocht. Na een reeks moeilijkheden op parlementair en ministerieel vlak kon hij toch doorzetten, vooral dank zij de steun van koning Léopold I. Op 20 juni 1840 vertrok hij vanuit Kairo voor een reis die zou duren tot op 10 oktober 1842. Het zou echter nog een jaar aanslepen voor Blondeel terug in Brussel was. De Belgische regering aarzelde nog steeds. De Belgische gezant in Londen, Sylvain vande Weyer, werd in juni 1844 belast met het toetsen van de Britse opinie tegenover de Belgische plannen. Hij moest echter buigen voor de Britse-Indische compagnie.

Op 19 juni 1844 besliste de Belgische regering toch een gedeelte van Ethiopië te koloniseren. Twee schepen, de "Marie Louise" en de "Prince Royal" (het laatste omgedoopt tot "Duc de Brabant") werden uitgerust. Onder leiding van de toenmalige kapitein (later luitenant-generaal) ,Eenens werden 1200 manschappen bijeengebracht. Alles verliep goed tot de minister van binnenlandse zaken, J.B. Nothomb, generaal A. Goblet d'Alviella, minister van buitenlandse zaken, verwittigde dat het uitvoeren van twee kolonisatieprojekten (Santo Tomas en Ethiopië) onmogelijk was. Santo Tomas werd doorgevoerd ten koste van Ethiopië.

Blondeel zou in 1850 een nieuwe kans krijgen, maar niet ten voordele van België. Hij was toen minister-resident in Constantinopel en kreeg een voorstel van kolonel Rose, Brits consul in Syrie, om in Engelse dienst te treden en een missie naar Ethiopie te ondernemen. Hij weigerde echter, omdat hij nog steeds (tevergeefs) hoopte, dat de Belgische regering haar standpunt zou veranderen (a).

VII/1 : Rapport van Blondeel (opgesteld en meegedeeld op 30.09.1843) over zijn reis in Ethiopië in 1840-1842.

(a) A. DUCHESNE, En marge de la politique d'expansion sous Léopold I. Un projet de corps expéditionnaire belge en Abyssinie en 1844, - carnet de la Fourragère, 8e reeks, nr.5, 1949, pp. 286-296; - A. DUCHESNE, A la recherche d'une colonie belge. Le consul Blondeel en Abyssinie (1840-1842). Contribution à l'histoire précoloniale de la Belgique, Brussel, 1853, 240 pp; J.R. LECONTE, les tentatives

d'expansion coloniale sous Léopold I, Antwerpen, 1946, pp. 109-119; O. PETITJEAN, le premier projet de colonisation Belge. Le voyage d'exploration du consul E. Blondeel en Abyssinie (1840-1842), - La revue Générale, 1924, dl.1, pp. 691-710

VIII. BELGEN IN DUITSE MARINEDIENST (1848-1852)

In 1848, toen een revolutiegolf over Europa spoelde, trachtte de Belgische regering het volk niet te ontstemmen en voerde een fel doorgevoerde soberheidspolitiek. De toch al niet grote Belgische krijgsmarine werd er het eerste slachtoffer van. Slechts een oorlogsbodem, de "Louise Marie" bleef over en het schip werd dan nog alleen maar gebruikt om de visvangst te beschermen. Op hetzelfde ogenblik creëerde het parlement van Frankfurt een federale (Duitse) zeemacht. Admiraal Charles-Rodolphe Brume werd belast met de organisatie ervan. Hij deed stappen bij de "werkloze" Belgische marine-officieren en een aantal onder hen gingen op het voorstel in. Zij bleven in Duitse dienst tot in 1852, toen er werd beslist de federale vloot te ontbinden.

VIII/1-11 : Enkele notities over Belgische officieren in Duitse dienst. Hierbij een uittreksel uit La Belgique maritime et coloniale, 11.05.1913 met een overzicht van de periode.

IX. BELGEN TIJDENS DE KRIMoorLOG (1853-1856)

De bedreiging van de bezetting van het Europees gedeelte van Turkije door Rusland, brachtten Frankrijk en Groot-Brittannië in het geweer. Wat tot de Krimoorlog leidde, waarvan het hoogtepunt het beleg van Sebastopol was. Hier vochten een aantal Belgische vrijwilligers aan geallieerde zijde (a).

IX/1-2: Kaart met instructies voor het beleg van Sebastopol (1854-1855).

IX/3-16: Brieven van vrijwilliger Bron (*) aan zijn ouders. Hierbij ook de dienststaat van Bron. De brieven handelen over het beleg van Sebastopol, 1854-1855.

(a) Zie o.a. J. LORETTE, Problème de politique étrangère sous Léopold I à propos d'éventuelles participations belges à la guerre de Crimée (1854-1856), -Bulletin de l'Académie royale des Sciences d'Outre-Mer, 1965-2, p.223-251.

(*) August Bron, geboren in Brussel in 1833. Stond in Franse (van 1853 tot 1856) en in Hollandse dienst (vanaf 1857), toen hij vertrok naar Batavia.

X. BELGEN IN DIENST VAN DE PAUSELIJKE STATEN (1860-1870)

Omstreeks het midden van de vorige eeuw bereikte de Italiaanse eenheidsbeweging haar hoogtepunt. Na de veldslagen van Magenta en Solferino was de Oostenrijkse macht in Italië voor een groot deel gebroken. Centraal Italië kwam in opstand en verenigde zich met Piémont: de Pauselijke Staten werden in hun bestaan bedreigd. Het Italiaans streven naar eenheid was niet meer te stuiten. Met medewerking van Cavour veroverden de troepen van Garibaldi Sicilië en Napels. Zij zouden echter naar Rome opgerukt zijn, indien Piémont, dat internationale verwickelingen vreesde, hen niet had tegengehouden en zelf de pauselijke troepen had verslagen te Castel-fidardo (1860). Sicilië, Napels en een groot gedeelte der Pauselijke Staten werden bij Piémont ingelijfd. Alzo werd het Koninkrijk Italië gesticht. Dit was de laatste triomf van Cavour die even later overleed (1861).

De dreiging, die over Rome en de Pauselijke Staten hing, interesseerde de ganse katholieke wereld. Vooral Napoléon III, die in Rome een garnizoen had, stond voor het dilemma: ofwel had hij lost met de Italianen of wel met de katholieken in Frankrijk. Nadat een nieuwe aanval van Garibaldi te Aspromonte in 1862 afgeslagen was, zocht Napoléon III naar een akkoord dat iedereen tevreden kon stellen: de troepen van de Franse keizer zouden teruggetrokken worden op voorwaarde dat er geen Italiaanse troepen de Pauselijke Staten zouden binnenkomen. Dit akkoord werd in 1864 getekend. Een nieuwe aanval van Garibaldi werd afgeslagen te Mentono (1867). Deze agressie tegen de Pauselijke Staten was voor Napoléon III een reden om nieuwe troepen in Rome te brengen.

Bij het uitbreken van de Frans-Duitse oorlog (1870) bracht Napoléon III zijn troepen terug. Hierdoor werd het lot van de Pauselijke Staten bezegeld: na een symbolische strijd gaf paus Pius IX zich op 21 september 1870 over. Hij trok zich terug in het Vaticaan, waar hij en zijn opvolgers zich als gevangenen beschouwden tot aan het verdrag van Lateranen.

Verschillende vrijwilligers uit diverse Europese landen hadden zich in de loop der jaren aan de zijde van de paus geschaard. Hieronder bevonden zich ongeveer 2.000 Belgen. In 1860 werd een Frans-Belgisch bataljon tirailleurs gevormd.

Het onderscheidde zich in de slag van Castel-fidardo (18 september 1860). Op 1 januari 1861 werd dit bataljon omgevormd tot een bataljon Pauselijke Zouaven, een naam die het reeds in de volksmond droeg. De overeenkomst van 1864, waardoor de Franse troepen zich terugtrokken, deed nieuwe, andere vrijwilligers naar Rome komen. Hierdoor kon op 1 januari 1867 een regiment van twee bataljons Pauselijke Zouaven opgericht worden. In 1869 bereikte het regiment zijn definitieve organisatie: 4 bataljons van 6 compagnies en 4 compagnies, die het depot vormden. Na de val van Rome werd het regiment ontbonden en keerden de Belgen na een korte gevangenschap naar huis (a).

(a) Zie o.a. L. DEFIVES DE SAINT-MARTIN, Pro Petri Sede ou nos zouaves belges à Rome..., 3 dln, (Averbode, 1899-1912), XVI-340, VIII-340, VIII-336 pp. J. GODDEERIS, De Pauselijke Zouaven, met opgave van de vrijwilligers uit West Vlaanderen, Handzame, 1878, 432 pp.; L. LECONTE. Les Belges au service de Rome, 1860-1870, les Carnets de la Fourragère, 2e reeks, 1828-1929, p. 71-85, 169-189, 260-284, 356-364; J. LORETTE, Documents sur la question romaine. La correspondance du volontaire pontifical Alexandre della Faille de Leverghem (1865-1868), -Risorgimento, december 1966

X/1-186: Diverse stukken betreffende Belgische vrijwilligers voor de Pauselijke legers.

(1) tot (9): Diverse lijsten en algemene doodsprentjes. Hieronder eveneens lijst met gekwetsten. (10): Eugène Aerts. (II): Doodsprentje van graaf Carlos Louis Marie d'Alcantara (1847-1867). (12): Doodsbrief van graaf Ferdinand-Marie-Joseph-Ghislain du Bois d'Aische (1846-1904). (13): J. Borremans. (14) tot (18): Lijkrede uitgesproken door E. H. Vanden Driessche, oud-zouaaf, bij de begrafenis van Eduardus Bouckaert, 1898. (19): Léon Bracke. (20) en (21): Burdo. (22) tot (29): Giacomo Buyens (1849-1894): militair boekje, stamblad en doodsprentje. (30) tot (33) Cattoir, kopie van een fragment van zijn verhaal Mon voyage à Rome en 1860. (34): Doodsbrief van H.D.A. Pelletier de Chambure (1834-1907). (35): Léocadie Coomans, verpleegster. (36): Frédéric Cornet. (37) en (38): Léonard Cosijn. (39): Doodsbrief van Joseph Alexandre Courtois (1852-1923). (40): Doodsbrief van Victor-Alexandre Crombe (1836-1929). (41) tot (43): Doodsprentje van Louis Croonenberghs (1835-1909), doodsbrief van Louis Croonenberghs en doodsbrief van Mevr. Louis Croonenberghs, geb. Emma Stas (1846-1932). (44): Krantenknipsel met dood van Charles De Busschere. (45)

en (46): Doodsprentje en militair zakboekje van Ferdinand De Fontaine (1849-1930). (47): Krantenknipsel met overlijdensbericht van Jean-Baptiste De Groot (1825-1923). (48) tot (64) : Fotokopies van officiële en andere stukken betreffende Polydore Debrouwere (1840-1918). (65) en (66): Polydore Delbaere. (67): Doodsprentje van Jules-Edouard Denaux (1848-1924). (68) tot (70): Notities en doodsprentje van Pieter Devolder (1844-1928). (71) tot (74): Officiële stukken, waaronder militair zakboekje, verlofbrief... van Adhemard Dubois. (75): Doodsbrief van Edouard-Paul-Emile Duvivier (1848-1933). (76): Donners. (77) tot (79): Doodsprentje van J.Ch.G.J.B.A.H.Gh. baron della Faille d'Huyse (1847-1925); briefwisseling (fotokopie) van baron della Faille d'Huyse alsmede exemplaar van het artikel van dhr. J. Lorette (*) . (80): Jean Fonteyne. (81) en (82): Notitie en doodsbrief van Alphonse-François Gernay (1850-1929). (83) tot (86); Notities en uittreksels uit La Vie Bénédictine, nr. 28 en 42, s. d. betreffende Félix de Hemptinne (kloosternaam: dom Hildebrand) en Paul de Hemptinne. (87): Overlijdensbericht van Th. Henrotte (1840-1922). (88): Doodsbrief van Paul Herring (1847-1924). (89): Arthur Hodister. (90): Alphonse J.M. Janssens. (91) tot (96): Notities over en uittreksel uit overlijdensakte van Paul van de Kerckhove (1847-1926). (97): Doodsbrief van E.H. Philippe de Kerckhove de Denterghem, s.j. (1838-1888). (98): Doodsprentje van E.Ph.J.Ch.Gh. baron Kervyn de Volkaersbeke (1845-1913). (99): Doodsprentje van Oscar-François Lallemant (1834-1876). (100) en (101): Doodsprentje en doodsbrief van graaf Engelbert-Charles Louis de Limburg-Stirum (1836-1907). (102) tot (109): Notities, diploma en doodsbrief van graaf Ernest-Ferdinand-Henri-Joseph Martini (1825-1907). (110): Doodsbrief (fotokopie) van Henricus Merckx (1849-1920). (111): krantenknipsel met overlijdensbericht van Auguste Misson.

(*) Zie J. LORETTE, Documents..., - Risorgimento, december 1966.

(112) tot (119): Notities betreffende Jean Moeller. (120): Doodsbrief van Henri Morel (1851-1935). (121) en (122): Doodsbrief van Victor Joseph Mousty (1836-1876). (123): Notitie betreffende François Neveux. (124) tot (128): Notities betreffende aalmoezenier Poops. (129) tot (133): Notities betreffende graaf de Pimodan. (134) tot (146): Diverse notities betreffende Zénon de Resimont. (147) tot (151):

Notities betreffende Mgr. Sacré. (152): Doodsprentje van Anatole-Adalbert-Ange Scarsez de Locqueneuille (1846-1902). (153): Doodsprentje van Louis Schutjes (1846-1928). (154): Notities betreffende Léon Sion. (155): Doodsprentje van H. Snyers (1848-1924).

(156): Lijkrede uitgesproken op de begrafenis van Henri Soenen in 1871. (157): Doodsprentje van Joh. - Henr. Spinnox (1841-1879). (158): Hector Steyt. (159): Doodsprentje van August Taillieu (1845-1883). (160): de Trazegnies. (161): Doodsbrief van graaf Ch. M.L. d'Ursel (1848-1903). (162) en (163): Désiré Vanden Bavière. (164): Guill.Vankerkhoven. (165): Albert van Keymeulen. (166) en (167): F. Van Longevelt. (168): Doodsprentje van J.E.A. Van Oost (1842-1880). (169) tot (171): Hendrik Van Severen-Ente. (172) en (173): Jean-A. Van Steenkiste. (174): Stamboekblad van Adolf van Yperzeele. (175): Charles de Vault de Champion. (176): Doodsbrief van Polydor Verhoyen (1849-1932). (178) tot (182): Notities betreffende de Villermont. (183) tot (185): Uittreksel uit bevolkingsregister en stamboek van H.V.M. Gh. de Villers. (186): Doodsprentje van Aloïs Wauman (1841-1925)

X/187-379: Correspondentie gericht aan de prominster van oorlog, Mgr. Xavier de Mérode (*)

(*) Xavier-Frédéric-Marie-Ghislain, graaf de Mérode (Brussel, 1820-Rome, 1874). Onderluitenant in het Belgische leger (1841), volgde Franse militaire operaties in Noord-Afrika. Luitenant in 1845. Nam ontslag met de graad van erekapitein en vertrok naar Rome om theologie te studeren. Wordt priester gewijd in 1849. Paus Pius IX benoemde hem in 1850 tot geheim kamerheer. In 1860 hervormde Mgr. de Mérode, als prominster van oorlog, het Pauselijk leger. In 1866 werd hij aartsbisschop van Melitena.

(187-247): Luitenant-kolonel L.A. graaf Becdelièvre(**) aan Mgr. de Mérode, 10.06.1860 - 10.08.1861.

(**) Graaf Becdelièvre (Puy in Frankrijk, 1826-1871). Nam ontslag als kapitein in het Franse leger (1858). Trad in Pauselijke dienst als majoor in 1850 en werd commandant van het Franco-Belgisch bataljon tirailleurs. Luitenant-kolonel in 1860 en commandant van de Pauselijke Zouaven. Nam ontslag in maart 1861.

(187): Register. (188): Rome, 10.06.1860: Oprichting en organisatie van een compagnie van het depot bij het Franco-Belgisch bataljon tirailleurs. (189): Rome, 14.06.1860: strengere controle bij inlijving. (190): Rome, 19.06.1860: Drie Belgen weigeren hun contract te bevestigen - organisatieproblemen. (191): Terni, 3.07.1860: Bevolking van Terni. (192): Terni, 14.07.1860: Verhouding met de Cathelineau. (193): Terni, 25.07.1860: Uniform. (194): Terni, 30.07.1860: Deserties. (195): Terni, 27.07.1860: Gezondheidsdienst - oefeningen - vorming derde compagnie. (196): Terni, 4.08.1860: Uniform - verhouding met generaal de la Moricière. (197): Terni, 12.08.1860: Uniform. (198): Terni, 14.08.1860: verhouding met de Cathelineau. (199): Terni, 17.08.1860: Godsdienstzaken. (200): Terni, 19.08.1860: Belgische deserteurs - kaderproblemen. (201): Terni, 25.08.1860: Lasterpraatjes verspreid over het Franco-Belgisch bataljon. (202): Terni, 31.08.1860: strengere controle bij inlijving. (203): Terni, 3.09.1860: Ruzie met de Cathelineau. (204): Terni, 9.09.1860: Uniform - alleen buitenlandse troepen zijn goed. (205): Marseille, 28.10.1860: Recruitering. (206): Tigny, 25.08.1860: Melding terugkeer - godsdienstzaken. (207): Château de Hues (Nièvre), 22.11.1860: Kritiek op rapport van generaal in oppercommando. (208): Rome, 10.12.1860: aanhouding van een sergeant voor diefstal. (209): Rome, 12.12.1860: plaats voor terugkerend bataljon. (210): Rome, 17.12.1860: Geldkwesties. (211): ontbreekt. (212): Rome, 21.12.1860: Zoekt plaats voor onderbrengen van zijn bataljon. (213): Rome, 24.10.1860: Klacht tegen prins Colonna. (214): Rome, 29.12.1860: Vervoer van gevangenen. (215): Rome, 2.01.1861: Moeilijkheden bij het binnenkomen van Rome. (216): Rome, 3.01.1861: Aankomst van 70 man. (217): Rome, 5.01.1861: Deserties en geruchten als zouden de Pauselijke Zouaven strijden voor de Bourbons. (218): Rome, 7.01.1861: Wat met vrijgelaten pontificale krijgsgevangenen? (219): Rome, 9.01.1861: Nieuwe vrijwilligers verliezen tijd door overbodige paperasserij. (220): Rome, 16.01.1861: Inlichtingen over het leger van Piémont - 3 stukken. (221): Monte Rotondo, 17.01.1861: Overzicht van de situatie - troepenbewegingen. (222): Rome, 19.01.1861:

Bewapening. (223): Monte Rotondo, 20.01.1861:
 Vraagt nieuwe instructies. (224): Monte Rotondo,
 20.01.1861: Logementsproblemen. (225): Monte
 Rotondo, 22.01.1861: Idem. (226): Passo di
 Correze, 25.01.1861: Verovering van de post
 Osteria. (227): Monte Rotondo, 26.01.1861:
 Desertie. (228): Monte Rotondo, 26.01.1861:
 Algemeenheden. (229): Monte Rotondo, 27.01.1861:
 Algemene toestand.
 (230): Monte Rotondo, 27.01.1861: Vraagt wapens en
 uitrusting. (231): Monte Rotondo, 28.01.1861:
 Inlichtingen over de vijand - 2 stukken. (232):
 Passo di Corrèze, 28.01.1861: Drie Oostenrijkse
 compagnies zouden moeten oprukken. (233): Monte
 Rotondo, 30.01.1861: Organisatorische fouten in
 Pauselijk leger. (234): Correze, 30.01.1861:
 Bezetting van Vandriglia 5 stukken. (235): Monte
 Rotondo, 31.01.1861: Piémontese vrijwilligers.
 (236): Rome, 3.02.1861: Benoeming kapitein de
 Magny. (237): Monte Rotondo, 4.02.1861:
 Bewapening. (238): Rome, 7.02.1861: Benoeming de
 Magny. (239): Monte Rotondo, 8.02.1861: Dood van
 de la Salmonnière (2 stukken). (240): Monte
 Rotondo, 9.02.1861: Gekregen straf en verdediging
 van zijn beleid (2 stukken). (241): Rome,
 13.02.1861: Verslag van zijn onderhoud met paus
 Pius IX. (242): Rome, 17.02.1861:
 Troepenbewegingen. (243): Rome, 18.02.1861:
 Troepenbewegingen. (244): Anagni, 22.02.1861:
 Manier van rekruteren. (245): S.I., 8.08.1861:
 Reeks documenten betreffende het ontslag van
 kolonel Becdelièvre. (246): Notitie betreffende
 kolonel Becdelièvre. (247): Niet gedateerd order,
 gegeven door Mgr. de Mérode aan Becdelièvre.

 - (248-269): Generaal G. de Pimodan, commandant
 van de militaire subdivisie van Spoleto, aan Mgr.
 de Mérode. 25.05.1860-7.09.1860.

 (248): Register. (249): Montefiascone, 25.05.1860:
 Posities van de troepen van de Pimodon. (250):
 Spoleto, 15.07.1860: Problemen met het
 onderbrengen van manschappen. (251): Aanleggen van
 een weg.

 (252): Spoleto, 31.07.1860: Ierse vrijwilligers.
 (253): Spoleto, 31.07.1860: Postverbindingen.
 (254): Spoleto, 3.08.1860: Iers bataljon "H.
 Patrick". (255): Spoleto, 6.08.1860: Bewapening.
 (256): Spoleto, 9.08.1860: Algemeenheden. (257):

Spoletto, 10.08.1860: Vervoer van veldkeuken.
 (258): Spoletto, 13.08.1860: Bewapening. (259):
 Spoletto, 14.08.1860: Diplomatiek. (260): Spoletto,
 16.08.1860: Onmogelijkheid om snel op te rukken.
 (261): Spoletto, 17.08.1860: Troepenbewegingen.
 (262): Terni, 21.08.1860: Troepenbewegingen vraagt
 inlichtingen over andere troepen - desertie.
 (263): Terni, 22.08.1860: Algemene toestand der
 troepen - troepenbewegingen.
 (264): Terni, 24.08.1860: Franco-Belgen. (265):
 Terni, 30.08.1860: Vier officieren weigeren op te
 rukken - vraagt om ze te vervangen. (266): Terni,
 2.09.1860: Bevoorradingen. (267): Terni,
 7.09.1860: Gezondheidstoestand der troepen -
 bewapening. (268): Spoletto, 30.07.1860): Vorming
 van een nieuw bataljon. (269): Luitenant-kolonel
 graaf L.A. Becdelièvre aan generaal de Pimodan,
 Terni, 22.07.1860: Uniform.

- (270-350) Generaal Charles graaf de Goyon,
 bevelhebber der Franse troepen in Italië aan Mgr.
 de Mérode. 29.11.1859 - 1.03.1862. (*)

(270): Register. (271): Rome, 29.11.1859: Hulp
 voor een weduwe. (272): Rome, 6.05.1860: Frans
 kapitein Blumenstihl wenst in Pauselijke dienst te
 treden. (273): Rome, 14.05.1860: Artillerie.
 (274): Rome, 23.05.1860: Het St. Calixtus-klooster
 kan niet ter beschikking van het ministerie van
 oorlog gezet worden. (275): Rome, 24.07.1860:
 Rapport betreffende een nachtelijke schietpartij.
 (276): Rome, 7.08.1860: Willekeurige aanhoudingen.
 (277): Rome, 13.08.1860: Twisten tussen vijf
 korporalen. (278): Rome, 3.09.1860: Twisten tussen
 een Pauselijk zouaaf en een lid van de Franse
 gendarmerie. (279): Rome, 6.09.1860: Straf door
 Fransen opgelegd aan Pauselijke zouaven. (280):
 Rome, 13.09.1860: Straf opgelegd aan Pauselijke
 zouaven (-zie 279 -) is opgeheven. (281): Rome,
 9.09.1860: Ravitaillering. (282): Rome,
 16.09.1860: Aankomst van gekwetsten en van
 Piémontese krijgsgevangenen. (283): Rome,
 23.09.1860: Misbruiken van Franse soldaten. (284):
 Rome, 27.09.1860: Vertrek van een bataljon naar
 Frascati. (285): Rome, 29.09.1860: Stellingen
 ingenomen door Fransen - gebrek aan materieel bij
 Pauselijke gendarmes. (286): Rome, 12.09.1860: In
 vrijheidsstelling van tirailleur Nugon. (287):
 Rome, 19.09.1860: Kan moeilijk de veiligheid van
 Viterbe verzekeren. (288): Rome, 25.09.1860: In te

nemen posten. (289): Rome, 5.10.1860: Eigenaars van stallen vragen vergoedingen - wanordelijkheden door Pauselijke troepen veroorzaakt. (290): Rome, 7.10.1860: Opheffen van enkele voorposten. (291): Rome, 21.10.1860: Inlichtingen betreffende de pauselijke vrijwilliger Jules de la Belias. (292): Rome, 20.10.1860: Plaats voor Pauselijke en Franse vlag. (293): Rome, 22.10.1860: Idem als vorige. (294): Rome, 24.10.1860: Vervoer van buskruit. (295): Rome, 16.11.1860: Opeisingen gedaan door de Fransen. (296): Rome, 19.11.1860: Logementen. (297): Rome, 26.11.1860: Moordpoging door twee Pauselijke vrijwilligers. (298): Rome, 30.11.1860: Idem als (295). (299): Rome, 2.12.1860: Bezetten van Aquapendente en evacuatie van Toscanella. (300): Rome, 5.12.1860: Pauselijke troepen naar Toscanella.

(*) De brieven (276), (277), (278), (279), (280), (281), (282), (286) zijn ondertekend door de Franse generaal de Noüe.

(301): Rome, 8.12.1860: Krijgsgevangen Pauselijke gendarmen. (302): Rome, 13.12.1860: Inlichtingen over een Frans officier, Lavérine. (303): Rome, 14.12.1860: Idem als (297). (304): Rome, 14.12.1860: Idem als (301). (305): Rome, 16.12.1860: Verplaatsing van munitie. (306): Rome, 19.12.1860: Krijgsraad voor pauselijk vrijwilliger Hagman. (307): Rome, 21.12.1860: Idem als (297). (308): Rome, 29.12.1860: Ontvangst van Generale Staf van het Pauselijk Leger. (309): Rome, 11.01.1861: Troepenbewegingen. (310): Rome, 14.01.1861: Posten ingenomen door Frans leger. (311): Rome, 25.01.1861: Wapens van het Napolitaanse leger. (312): Rome, 26.01.1861: Moeilijkheden met Frans soldaat. (313): Rome, 26.01.1861: Inlichtingen betreffende de Franse officier Agry. (314): Rome, 29.01.1861: Oprukken van Pauselijke troepen naar Monte Rotondo. (315): Rome, 1.02.1861: Vraagt kaart. (316): Rome, 3.02.1862: Pauselijke troepen in Corneto. (317): Rome, 11.02.1861: Bericht voor luitenant-kolonel graaf L.A. Becdelièvre. (318): Rome, 14.02.1861: Herstel van verbindingen. (319): Rome, 15.02.1861: Oprukken der Fransen. (320): Rome, 15.02.1861: Verslag van onderhoud met de koning van Napels. (321): Rome, 16.02.1861: Vertrek van ravitailleringsschepen.

(322): Rome, 20.02.1861: Felicitaties voor Pauselijke troepen te Nazzano. (323): Rome, 20.02.1861: Toestand in Rome. (324): Rome, 20.02.1861: Klacht van de inwoners van Monte Rotondo. (325): Rome, 24.02.1861: Bezetting door de Fransen van Frosinone. (326): Rome, 4.03.1861: Verklaring van zijn houding tegenover de Paus. (327): Rome, 5.03.1861: Uitgedeelde straffen. (328): Rome, 15.02.1861: Franse vrijwilligers in Rome moeten eerst voldaan hebben aan Franse militiewetten. (329): Rome, 23.03.1861: Aanhouding van ongewapende Piémontezers. (330): Rome, 23.03.1861: Klacht tegen Pauselijk zouaaf die keizer Napoléon III zou beledigd hebben. (331): Rome, 30.03.1861: Plaatsing der troepen. (332): Aanbeveling voor vrijwilliger Ribyers. (333): Rome, 26.04.1861: Houding van Piémont tegenover Pauselijke grenzen. (334): Rome, 3.04.1861: Vuurwerk ter ere van de koning van Napels. (335): Rome, 29.04.1861: Aanhouding van de vrijwilliger Gérémie Santini. (336): Rome, 23.05.1861: Inlichtingen betreffende vrijwilliger Aquino. (337): Rome, 28.05.1861: Onlusten in het dorp Ariana, nabij Velletri. (338): Rome, 31.05.1861: Verklaring van zijn houding. (339): Rome, 3.06.1861: Wrijvingen tussen Franse soldaten en Pauselijke Zouaven. (340): Rome, 28.06.1861: Feest ingericht door Pauselijke Zouaven te Agnani ter ere van de verjaardag van de kroning van Paus Pius IX . (341): Rome, 28.06.1861: Vechtpartij tussen Franse soldaten en Pauselijke Zouaven. (342): Rome, 2.07.1861: Frans deserteur bij Pauselijke Zouaven. (343): Rome, 7.07.1861: Aankomst van nieuwe Franse troepen (*). (344): Rome, 18.06.1861 : Franse troepenbewegingen . (345): Rome, 9.07.1861: Artillerie. (346) tot (350): Algemene notities.

(*) Brief ondertekend door de Franse generaal de Noüe.

- (351-379): Kolonel Joseph-Alexandre-Eugène de Mortillet (*) aan Mgr. X. de Mérode 12.09.1860-5.10.1860; 11.10.1866.

(351): Register. (352): 12.09.1860: Staat van beleg in de provincies Velletri en Frosinone. (353): Frosinone, 12.09.1860: Toestand in Velletri, Frosinone en Umbrië. Sterkte van de Napolitaanse troepen. (354): Velletri, 12.09.1860: Algemene toestand rond Velletri. (355): Velletri,

13.09.1860: Troepensterkte in Velletri. (356): Valmontone, 15.09.1860 : Aanval van Garibaldi verwacht. (357): Frosinone, 16.09.1860: Ravitaillering. (358): Frosinone, 17.09.1860: Aanhoudingen in Velletri. (359): Ponte Corvo, 19.09.1860: Inname van deze stad. (360): Ponte Corvo, 19.09.1860: Vertrek naar Gaëta. Napolitaanse troepenconcentraties. Diverse dievenbenden. (361): Ponte Corvo, 19.09.1860: Troepenbewegingen. (362): Ponte Corvo, 19.09.1860: Legt zijn plan uit. (363): Idem - gericht aan de commandant van Ponte Corvo. (364): Frosinone, 23.09.1860: Enkele aanhoudingen. Vraagt aan de koning van Napels geen bestand met Garibaldi te sluiten. (365): Valmontone, 24.09.1860: Zendt kapitein Stoecklin naar Rome om gestraft te worden. (366): Frascati, 26.09.1860: Gevolg van Piëmontese overwinning. Verzet van Napolitaanse troepen om Pauselijke cocarde te dragen. (367): Tivoli, 26.09.1860: Intocht in Tivoli. Vraagt bevorderingen voor enkele officieren. (368): Frascati, 27.09. 1860: Vrijlating van vrijwilliger Berardi. (369): Tivoli, 28.09.1860: Vraagt enkele strenge straffen. Bandietenbenden. Ravitaillering. Algemene toestand. (370): Tivoli, 28.09.1860: Te volgen taktiek. (371): Tivoli, 29.09.1860: ontruiming van Ponte Lucano. Vertrek voor Tivoli. Vraagt wapens. (372): Tivoli, 30.09.1860: Geeft redenen waarom enkele steden door Fransen zullen bezet worden. (373): Tivoli, 30.09.1860: Politie in handen van gezanten van Velletri en Frosinone. (374): Tivoli, 1.10.1860: Vraagt paarden. (375): Monte Rotondo, 3.10.1860: Aanwezigheid in Monte Rotondo. Vraagt schepen. (376): Tivoli, 3.10.1860: Toestand van zijn compagnie. (377): Tivoli, 3.10.1860: Toestand van zijn compagnie. (377): Tivoli, 3.10.1860: Oprichting krijgsraad. Vraagt steun. (378): Tivoli, 5.10.1860: Vraagt zijn graad als eregraad te mogen behouden. Stelt kolonel Blumenstihl als zijn overste voor. (379): Rome, 11.10.1866: Verlof toegekend aan de Mortillet.

X/390-400: Aanwervingsbladen. De vrijwilligers (Belgen en Nederlanders en andere nationaliteiten) staan er aangeduid in chronologische volgorde, naargelang zij zich te Brussel kwamen aanbieden. 11 registers.
 (390) : Nrs. 1 - 548 (17.4.1860 - 25.12.1865)
 (391) : Nrs. 549 - 1025 (1.01.1866 - 19.02.1866)
 (392) : Nrs. 1026 - 1521 (19.02.1866 - 31.12.1866)

(*) Graaf J.A.E. de Mortillet (Fransman), (Savoye, 1829-1897). Trad in 1852 als onderluitenant in Pauselijke dienst. Wordt achtereenvolgens luitenant (1855), kapitein (1859), majoor en hoofd generale staf (1860), luitenant-kolonel en kabinetschef van Mgr. de Mérode (1864). Ter beschikking gesteld in 1866, liet hij zich in 1867 inlijven bij de Romeinse Vrijwilligers.

(393) : Nrs. 1522 - 2111 (7.01.1867 - 24.10.1867)
 (394) : Nrs. 2112 - 2613 (24.10.1867 - 18.11.1867)
 (395) : Nrs. 2614 - 3040 (18.11.1867 - 5.12.1867)
 (396) : Nrs. 3041 - 3471 (5.12.1867 - 30.12.1867)
 (397) : Nrs. 3472 - 3973 (6.01.1868 - 17.12.1868)
 (398) : Nrs. 3974 - 4331 (7.01.1869 - 19.08.1869)
 (399) : Nrs. 4332 - 4689 (19.08.1869 - 30.12.1869)
 (400) : Nrs. 4690 - 5260 (6.01.1870 - 1.09.1870)

X/401-403: Orderboeken Pauselijke Zouaven. 3 registers.
 (401): Dagorders van de 6e compagnie (1.07.1862-26.12.1864). (402): Regimentsorders (5.01.1868 - 31.12.1868). (403): Bataljonsorders (later regimentsorders) van de 6e compagnie (4.07.1866-31.12.1867).

XI 404-412: Diverse fotos en fotokopies betreffende de numismatiek (Pauselijke Staten) .

X/413-448: Diverse diploma's en stukken betreffende de oud-zouaaf Paul van de Kerckhove (19e eeuw).

X/449: Diverse algemeenheden betreffende de Pauselijke Zouaven. 1 omslag.

X/450: Diverse algemeenheden en notities betreffende verenigingen van oud-zouaven. 1 omslag.

X/451-455: Enkele nummers van het tijdschrift voor oud-Zouaven, : La Fedelta: 30.03.1905, 10.03.1908, 31.01.1911, 15.11.1911, 30.03.1912.

X/456-459: Enkele nummers van L'Avant-Garde. Bulletin bi-mensuel des Zouaves Pontificaux: 1.06.1899, 1.10.1905, 15.02.1908, 1.03.1908.

X/460: Diverse krantenknipsels betreffende de Pauselijke Zouaven.

X/461-467: Diverse drukwerken

(461): Panegyrique des soldats pontificaux, prononcé par le Chanoine Ch. Cartuyvels, pendant l'office funèbre célébré en l'église de Sainte-Gudule le 26 novembre 1867, Brussel, 1867, 20 p.;

(462): Allocution prononcée par Monsgr. Dechamps, évêque de Namur, à la demande des zouaves de l'armée pontificale, pendant le service funèbre de leur général Christophe de Lamoricière célébré dans la cathédrale de Frascati, le 11 octobre 1865, Rome, 1865, 7 p.; (463): A. VERBRUGGEN. Uit het zakboekje van een Pauselijken Zouaaf, Gent, s.d., 20 p.; (464). Pro Petri Sede. Bataillon des Zouaves Pontificaux, Rome, 1861, 54 p.; (465): Recrutement belge pour l'armée pontificale, s.l.s.d., 3 p.; (466): Extrait du règlement sur le service des troupes dans les places fortes et villes de garnison à l'usage des sous-officiers et caporaux de l'armée pontificale, Rome, 1869, 76 p.; (467): E. de GERLACHE, Cinq rapports du Rev. Père Eugène de Gerlache " S. G. Mgr. Tizzani, archevêque de Nisibes, grand-aumonier de l'armée pontificale, pour servir à l'histoire de la campagne d'octobre et novembre 1867, Rome, 1868, 38 p.

XI/468: Notities van dhr. L. Leconte als voorbereiding op zijn artikel (zie inleiding X).

Nota

Bij het archief behoren ook enkele microfilms. Zij bevatten de stamboeken van het Franco-Belgisch bataljon tirailleurs en van de Pauselijke zouaven, zoals zij opgesteld werden in Rome. De volgorde is niet alfabetisch maar chronologisch naarmate de vrijwilligers zich kwamen aanmelden. Deze stamboeken vormen een aanvulling bij die geklasseerd onder nummers (390) tot (400).

Rol 1 : Pauselijke Zouaven, nrs. 4001 - 5005
7001 - 7975

Rol 2 : Pauselijke Zouaven, nrs. 7976 - 8000
6001 - 7000
8001 - 8920

Rol 3 : Pauselijke Zouaven, nrs. 8921 - 9000
3001 - 4000
5006 - 5905

- Rol 4 : Pauselijke Zouaven, nrs. 5906 - 6000
 9001 - 10000
 1001 - 1875
- Rol 5 : Pauselijke Zouaven, nrs. 1876 - 2000
 2001 - 3000
 1 - 845
- Rol 6 : Pauselijke Zouaven, nrs. 846 - 1000
 Franco-Belgen nrs. 1 - 661
 Officieren nrs. 99 - 183
 Officieren nrs. 1 - 98
 Alfabetische lijst der vrijwilligers, opgesteld op
 1.07.1869.

XI. BELGEN IN ARGENTINIE (1861-1866)

Nadat in 1857 een aantal Belgische families zich vestigden in de Argentijnse Federatie, nabij Parana waar graaf de Berlaymont een concessie verkregen had, vertrokken later andere landgenoten, die zich - weliswaar clandestien - hadden laten inlijven in het leger van de stoot Buenos-Aires. Was het lot van de kolonisten weinig rooskleurig, dan hadden de militairen nog veel minder reden om zich gelukkig te achten.

Toen in 1862, Bartolomi Mitre (1821-1906) verkozen werd tot president, was in Europe een zekere luitenant-kolonel Ascasubi reeds een jaar aan het ronselen voor het leger van Buenos-Aires. Velen lieten zich argeloos inlijven, verleid door een uiterst verlokkelijk contract. Eens in Argentinië bleef van alle gedane beloften niets over. Daar de Belgen door hun inlijving in een buitenlands leger en zonder toelating van de Belgische staat, hun Belgische nationaliteit verloren hadden kon de Belgische staat niets aan hun lot verhelpen. Een aantal van hen trachtte te deserteren met alle gevolgen vandien, vermits het uitspreken en uitvoeren van dood- en lijfstraffen in Argentinië schering en inslag was. Het is slechts te danken aan de jarenlange inspanningen van de Belgische consul-generaal in Buenos-Aires, Derote, dat het lot van deze Belgen enigszins verbeterd werd en de lijfstraffen verboden werden (a). De documenten die hier geïnventariseerd worden zijn kopies van de stukken, die zich bevinden op het Archief van het Ministerie van Buitenlandse Zaken, dossier "Correspondance politique - Légations - 1851-1892. Argentine - Paraguay - Uruguay".

XI/1-3:Kopies van documenten betreffende de inlijving.

- (1): Inlijvingscontract van Emmanuel Mingels, Parijs, 21.07.1862. (2): Door E. Mingels ondertekende overeenkomst om vier jaar dienst te doen, s.l.s.d. (3): Proclamatie van luitenant-kolonel Hilario Ascasubi bij het vertrek der vrijwilligers, Bordeaux, 23.09.1862.

X 1/4-11 :Rapporten van consul-generaal Derote.

- (4): Rapport over de toestand van desertie bij de Argentijnse huurlingen, Buenos-Aires, 10.06.1864 - 11 pp. (5): Opmerkingen betreffende de klandestiene inlijving van Belgen voor Argentinië, Buenos-Aires, 17.07.1864 - 4 pp. (6): Misbruik der lijfstraffen, Buenos-Aires, 18.07.1864 - 4 pp. (7): Argentijns wetsvoorstel ter afschaffing van lijfstraffen, Buenos-Aires, 26.09.1864 - 4 pp. (8): Te nemen maatregelen tegen recruterij, Buenos-Aires, 27.09.1864 - 4 pp. (9): Leger en nationale garde van Argentinië, Buenos-Aires, 26.10.1864 - 4 pp. (10): Vragen betreffende de houding van de Belgische consuls tegenover Belgen zonder papieren in het buitenland, Buenos-Aires, 21.06.1865 4 pp. (11): Antwoord op (10), Brussel, 14.08.1865 - 2 pp. (12): Officiële Belgische interventie, Buenos-Aires, 10.12.1866 - 3 pp.

XI/12-14:Uittreksels uit het doopregister van Barren (Duitsland) betreffende Derote.

(a) Zie o.a. J. R. LECONTE, Enrôlements clandestins de Belges dans l'armée argentine, - Bulletin de l'Académie royale des Sciences d'Outre-Mer, 1964- 6, pp. 133'S"-1568 .

XII. BELGISCHE DEELNAME AAN DE AMERIKAANSE SECESSIEOORLOG (1861-1863)

Toen Abraham Lincoln in 1861 president der U.S.A. werd, weigerde hij zich neer te leggen bij een pas uitgeroepen scheiding tussen de noordelijke en zuidelijke staten. De scheiding vond zijn oorsprong in de economische crisis van 1857. Hierbij voegden zich dan nog de verschillende opvattingen over de negerslaven. De beslissing van Lincoln de U.S.A. weer één te maken deed een bloedige oorlog ontstaan, waarin zowat 260.000 zuidelijken en 360.000 noordelijken het leven lieten. De strijd eindigde bij de inname van de zuidelijke hoofdstad Richmond (1863). Een klein jaar later werd A. Lincoln, enkele dagen na zijn herverkiezing,

vermoord. Zowel een noordelijke als aan zuidelijke kant streeden een aantal Belgen (a).

XII/1: Benoeming van de Belg Max le Roy tot kapitein van het leger van de staat Louisiana. Getekend door Thomas Overton Moore, gouverneur van Louisiana, Bâton Rouge, 1.04.1862.

(a) F. BALACE, la Belgique et la guerre de Sécession (1861-1865) – étude diplomatique, 2dln. Parijs, 1979, XL-1-312 en 313-638 (vnl. 471-499)

XIII. DE BELGISCHE EXPEDITIE NAAR MEXICO (1864-1867)

Onder de bescherming van een Frans expeditiekorps, ontscheept in 1862, vestigde zich in Mexico een katholieke monarchie. Aartshertog Maximiliaan, broer van de Oostenrijkse keizer Frans-Jozef, en prinses Charlotte, echtgenote van Maximiliaan en dochter van de Belgische koning Léopold I, voerden de keizerlijke titel. Voor een groot deel was dit het werk geweest van de Franse keizer Napoléon III, die welwillend geluisterd had naar de wensen van Mexicaanse bannelingen en emigranten.

In Mexico zelf was de toestand zowel op militair als op sociaal vlak zeer verwaard. Het verbeterde er niet op, toen de U. S.A., trouw aan hun Monroe-doctrine, alle steun toezegden aan de tegenstander van het keizerrijk, Juarez. Dit was mede de oorzaak van de oprichting van een Belgisch expeditiekorps. De toenmalige minister van oorlog, luitenant-generaal baron Chazal, bracht ongeveer 2.000 vrijwilligers samen in Oudenaarde, waar het "Regiment keizerin Charlotte" opgericht werd. Zowel in het parlement als in de pers werd dit fel bekritiseerd. Men wees o.a. op het feit dat België hierdoor gevaar liep zijn neutraliteitsstatuut te verliezen.

Het Belgisch korps vertrok toch, maar leed bij zijn vuurdoop, ondanks heldhaftig verzet, een bloedige nederlaag op te Tacambaro (11 april 1865). De tegenstanders van het expeditiekorps in België voerden hun aanvallen op baron Chazal weer op. Ondanks een schitterende revanche der Belgen onder leiding van kolonel baron van der Smissen te La Loma de Tacambaro, dunden de gelederen uit: in ziekte, desertie, ontgoocheling, intriges van Franse en Mexicaanse generalen, en vooral in de niet aflatende guerilla-strijd in dit heet land moeten de oorzaken hiervoor gezocht worden.

Het keizerrijk wankelde. Keizerin Charlotte trachtte haar zaak nog te verdedigen, zowel te Parijs als te Rome, maar Europa beschouwde het Mexicaanse keizerrijk als verloren en wenste er zich verder niet aan te verbranden.

Op 20 maart 1867 ontscheepten te Antwerpen 740 vrijwilligers en 34 officieren. Andere vrijwilligers keerden terug in 1867 en zelfs na 1868. Anderen vestigden zich definitief in Mexico.

Op 19 juni 1867 werd keizer Maximiliaan gefusilleerd. Het "Mexicaanse avontuur" was ten einde (a).

De meeste documenten betreffende de vrijwilligers werden door de afstammelingen aan het Museum geschonken en vormden dikwijls een gesloten geheel. Vandaar dat wij de indeling hiervan (en speciaal betreffende kapitein Loiseau) bewaard hebben. Dit heeft dan ook tot gevolg dat de chronologische orde in enkele gevallen niet gevolgd werd en dat er in een dossier ook brieven en documenten betreffende andere vrijwilligers te vinden zijn.

(a) Zie A. DUCHESNE, L'Expédition des volontaires belges au Mexique, 1864-1867. 2 din., Brussel, 1967-1968, 804 pp.

- XIII/1-174 : Diverse documenten betreffende de oprichting, organisatie en recrutering van een expeditiekorps voor Mexico. 1864-1868, 1877, 1934.
- XIII/1-I57: Recrutering. Hieronder bevindt zich de briefwisseling van P. Chazal, minister van oorlog, met Ch. Rogier, minister van buitenlandse zaken, en met V. Tesch, minister van justitie; de antwoorden van de regimentscommandanten betreffende het aantal vrijwilligers in de resp. regimenten; de verschillende besluiten voor recrutering van het expeditiekorps. Hierbij ook enkele stukken betreffende het uitreiken van een herdenkingsmedaille. 1864-1868.
- XIII/I58-I64: Briefwisseling tussen P. Chazal, minister van oorlog, met zijn Franse collega betreffende modellen en het bestek van uniformen, gebruikt in het Frans leger en die kunnen

dienen voor het Belgisch expeditiekorps.
1864.

- XIII/165-I72:Organisatie. Briefwisseling tussen Aartshertog (later keizer) Maximiliaan van Oostenrijk, P. Chazal, minister van oorlog, F. Eloin, kabinetschef van keizer Maximiliaan, maarschalk Bazaine en luitenant-generaal Chapelié. 30.03.1864 - 31.08.1865, 17.02.1868.
- XIII/173: Tekeningen en enkele stukken betreffende het uniform. S.d. 1 farde.
- XIII/174: Diverse stukken. Hieronder dagorder van P. Chazal, minister van oorlog, waarbij aan het leger de katastrofe van Tacambaro aangekondigd wordt; liederen van het Belgisch expeditiekorps; feestelijkheden en herinneringen. 1865, 1877, 1934.
- XIII/175-1037: Diverse stukken en briefwisseling van Belgische vrijwilligers in Mexico.
- XIII/175-188: Joseph-Antoine Adam (1823-1866)(*). Diverse diploma's en eretekens. Uittreksel uit geboorteregister. Benoemingen. 1857-1864.
- XIII/189: Birot. Diploma van ridder in de orde van Guadeloupe. 1866.
- XIII/190-191 :François-Louis-Alexandre Bodart. Uittreksel uit stamboek. Diploma van herdenkingsmedaille.
- XIII/I92:Edouard Boschmans (1837-?). Uittreksel uit stamboek. S.d.
- XIII/193:Aime-Achille Carlot (1835-1911(**))
Herinneringsmedaille.
- XIII/194-286:Baron Ernest-Jules Chazal (1834-1865) (***)).

(*) J.A. ADAM: onderluitenant in expeditiekorps in 1864, luitenant in 1886.

(**) A.A. CARLOT: onderluitenant in 1861, luitenant in 1866, kapitein in 1875, majoor in 1887, ereluitenant-kolonel in 1893.

(***) E.J. CHAZAL was een der vier zonen van luitenant-generaal Félix-Emmanuel Pierre Chazal, minister van oorlog. Deze papieren werden in 1947 en 1948 aan het Museum geschonken door barones de Ferrier du Châtelet, geboren Marguerite Chazal, kleindochter van de minister. De indeling der papieren in 8 reeksen is van minister Chazal zelf. Noteren we ook dat op het archief van het Museum een fonds Chazal bestaat, met de papieren van de minister, waaronder ook enkele met betrekking op Mexico. E.J. Chazal werd onderluitenant in 1855 en luitenant in 1859. In Mexico, . kreeg hij in 1864 de graad van kapitein.

XIII/194-195: Algemeenheden, waaronder dienststaat.

XIII/196-200: "Oppositie, die ik ontmoette in verband met de publicatie van het gevecht van Tacambaro". Briefwisseling met J. Van Praet, Frère Orban, minister van financiën. 1865.

XIII/201-208: "Kopies van brieven, die ik geschreven heb bij de dood van mijn heldhaftige Ernest". Brieven aan generaal Pletinckx, koning Léopold I, hertog en hertogin van Brabant (latere Léopold II), keizerin Eugénie, aartshertog Etienne, graaf de Comminges-Guitaud, Frans gezant in Brussel, de koning van Hannover, keizer Maximiliaan (hierin brengt Chazal ook kritiek uit op de operaties in Michoacan en op kolonel de Potier en looft hij Eloi). 1865.

XIII/209-227: "Ontvangen brieven bij de heldendood van mijn beminde Ernest". Brieven van keizerin Charlotte, keizer Maximiliaan, de president van de Italiaanse ministerraad, Filips, graaf van Vlaanderen, Marie-Henriette, hertogin van Brabant, baron E. Beyens, Belgisch gezant in Parijs, Drouyn de Lhuys, Frans minister van buitenlandse zaken, graaf Randon, Frans minister van oorlog, aartshertog Etienne van Oostenrijk, Léopold, hertog van Brabant, koning en koningin van Hannover, hertog van Bassano, maarschalk Bazaine. 1865.

XIII/228-235: "Brieven van mijn zoon Ernest". (228-229): S.I., 27.10.1864: Zeereis - ziekte van luitenant-kolonel van der Smissen - dood van een tamboer. (230): S.I., 12.11.1864: Oponthoud in Martinique - diner bij de gouverneur - ziekte van luitenant-kolonel van der Smissen.

(231): Tacubaya, 28.12.1864: Benoeming tot plaatscommandant - eerste indrukken van Mexico - duel tussen luitenant-kolonel van der Smissen en kapitein Delaunoy - diner bij de keizer.
 (232): S.I., 23.01.1865: Wegens ziekte van van der Smissen heeft hij het bevel - kritiek op luitenant-kolonel van der Smissen. (233): Puebla, 10.02.1865: Vertrek naar Oajaca - kritiek op luitenant-kolonel van der Smissen.
 (234): Mexico, 26.02.1865: Opheffing van het beleg van Oajaca - wrijvingen tussen Oostenrijkers en Fransen. (234): Toluca, 9.03.1865: Vertrek naar Toluca en Michoacan - verbetering der verhoudingen sinds aankomst van majoor Tydgadt.

XIII/236-241 : "Brieven die Ernest niet ontvangen heeft en die Eloin terugbracht". Zonder historisch belang, behalve (238): brief van Ernest's broer Alexis, Brussel 28.03.1865: aanvallen op België wegens het zenden van een expeditiekorps en brief (240-241) aangaande een duel tussen minister Chazal en volksvertegenwoordiger Delaet. 1865.

XIII/242-264: "Inlichtingen aangaande de slag van Tacambaro". (242-243): luitenant-kolonel van der Smissen aan Eloin, Pascuaro 29.04.1865: Dood van Ernest Chazal - fout van kolonel de Potier. (244-245): Majoor Altwies aan Eloin, 04.1865: Overhandigt notities van luitenant-kolonel van der Smissen (dd. 14 en 16.04.1865): katastrofe van de afdeling van majoor Tydgadt - fouten van kolonel de Potier - houding van E. Chazal - Régules tegenover gevangenen. (246): Eloin aan minister Chazal, Mexico 28.04.1865: Onervarenheid van majoor Tydgadt.- keizer Maximiliaan wil monument oprichten te Tacambaro - dood van E. Chazal. (247): Regimentsdokter Vercamer aan zijn professor, Patzcuaro, 20.04.1865: Details betreffende Tacambaro - de gesneuvelden - gemaakte fouten. (248): Uittreksel uit een brief van kapitein Huysmans, s.l.s.d.: succes der Belgen te Zitacuaro. (249): Uittreksel uit een brief van onderluitenant A. Carlot, s.l.s.d.: Kwesturen door deze laatste opgelopen. (250): C. Loysel, chef van het militair kabinet van keizer Maximiliaan, aan minister Chazal, Mexico, 28.04.1865: Commentaar op de rapporten van

Tacambaro - rapport van 24.04. betreffende de Belgische operaties in Michoacan en de Frans-Belgische overwinning te Yaniqueo. (251): Kopie door keizerin Charlotte van een brief van luitenant-kolonel van der Smissen aan kolonel de Potier, Tacambaro, 16.04.1865, betreffende de gebeurtenissen te Tacambaro. (252): Dagorder van luitenant-kolonel van der Smissen in verband met Tacambaro, 17.04.1865. (253): Kolonel de Potier aan maarschalk Bazaine, San Pedro Zipriano, 24.04.1865.: Overwinning op Régules te Ajasujuco. (254): Uittreksel uit een brief van een Belgisch officier aan een Frans officier, Morelia, 19.04.1865, betreffende Tacambaro. (255): Onderluitenant Dufour aan zijn regimentvrienden, Orizaba, 29.04.1865: Gevecht te Chiachapulco - vertrek naar Orizaba - enthousiasme van de Mexicaanse bevolking voor de keizer - Tacambaro - fusillering van kapitein Mignon. (256): Kapitein Devaux aan kolonel Chirac, Ario, 18.04.1865: Slag te Tacambaro - dood van E. Chazal en van majoor Tydgadt - moord op dr. Lejeune - verantwoordelijkheid van majoor Tydgadt. (257): Fragmenten uit brieven van kapitein Devaux aan kolonel Chirac, s.l. 2.04.1865: Plundering van Zitacuaro - machtsmisbruik van luitenant-kolonel van der Smissen - vandalisme der Belgen. (258): Telegrammen van majoor Tydgadt aan kolonel de Potier, 6-10.04.1865: Oprukken naar Tacambaro. (259): Onderluitenant Carlot aan de Bassompierre, Patzcuaro, 10.05.1865: Belgische gevangenen naar Huetamo - lot der gekwetsten - fouten van kolonel de Potier - het gevaar der U.S.A. - succes van de compagnie van majoor Visart de Bocarmé. (260) : Luitenant-kolonel van der Smissen aan Eloin, Patzcuaro, 20.05.1865: Details betreffende Tacambaro, die verkeerd weergegeven werden - onbekwaamheid van kolonel de Potier. (261): Onderluitenant Carlot aan de Bassompierre, Tacubaya, 10.07.1865: Nieuws uit België - discussies in verband met Tacambaro.(262): Inventaris van de gevonden voorwerpen van E. Chazal, s.d. (263): Brief van een onderofficier, gepubliceerd in L'Etoile Belge, 4.09.1865. (264): Journal de l'Armée Belge, dl. 28, nr. 167-168, 1865, met artikel over Tacambaro met eigenhandig aangebrachte notities van minister Chazal.

- XIII/265-273: "Overwinning te La Loma de Tacambaro"
 (265): Luitenant-kolonel van der Smissen aan minister Chazal, Morelia, 22.07.1865: Overwinning te La Loma - duel tussen minister Chazal en Delaet - lot van Artéaga, Salazar en Régules - Belgische verliezen. (266): Dagorder in verband met de overwinning te La Loma, Tacambaro 17.07.1865. (267): Onderluitenant Carlot aan NN, Tacubaya, 25.07.1865: Overwinning te La Loma - nieuwe informatie betreffende de nederlaag te Tacambaro. (268): Kapitein Huysmans aan de Bassompierre, 3 en 27.07.1865: Dwaze vergevensgezindheid van de keizer tegenover gevangen rebellen - herinneringen aan E. Chazal overwinning te La Loma. (269): Generaal de Thun aan kapitein Huysmans, Zacapoaxtla, 21.07.1865: nieuwe lichten in België uniform. (270): Idem. (271): Kapitein Huysmans aan de Bassompierre, Mexico, 2.08.1865: Lijst van Belgen die voorgesteld werden voor de orde van Guadeloupe - nieuws van de gevangenen - repatriëring van onderluitenant Poncin. (272): de Bassompierre aan minister Chazal, 1.09.1865: Herinneringen aan E. Chazal - duel van Gustave Chazal met een Antwerpenaar. (273): Kapitein Huysmans aan minister Chazal, Tacuboya, 26.08.1865: Wrijving tussen luitenant-kolonel van der Smissen en zijn officieren - overwinning te La Loma - nieuws der gevangenen.
- XIII/274-285: "Officiële brieven van het kabinet van keizer Maximiliaan". (274): C. Loysel aan minister Chazal, Mexico, 25.07.1865: Overwinning te La Loma. (275): Rapport van kapitein Pierron over La Loma, Mexico, 25.07.1865. (276): Kaart van de provincie Michoacan (*). (277): Luitenant-kolonel Van der Smissen aan maarschalk Bazaine, Morelia, 30.07.1865: Overwinning te La Loma. (278): Luitenant-kolonel van der Smissen aan minister Chazal, Morelia, 2.08.1865: La Loma - lot der Belgische gevangenen - toewijding van de Mexicaanse dr. Palacios. (279): Luitenant-kolonel van der Smissen aan maarschalk Bazaine, Morelia, 31.07.1865: Overwinning te La Loma. (280): C. Loysel aan minister Chazal, Mexico, 11.08.1865: Keizer Maximiliaan schenkt luitenant-kolonel van der Smissen het

Ridderkruis van Guadeloupe - Indianenopstand. (281): Eloin aan minister Chazal, s.l., 12.08.1865: La Loma. (282): Idem, Mexico, 10.09.1865: Houding van luitenant-kolonel van der Smissen. (283): Luitenant-kolonel van der Smissen aan minister Chazal, Mexico, 8.10.1865: Zijn bevelhebberschap is overgedragen op de Mexicaanse generaal Mendez - achteruitgang van de populariteit van de keizer - vlucht van Porfirio Diaz. (284): Eloin aan minister Chazal, Mexico, 18.10.1865: Maarschalk Bazaine steunt luitenant-kolonel van der Smissen-aanval op Morelio. (285): Luitenant-kolonel van der Smissen aan minister Chazal, Mexico, 26.10.1865: Generaal Mendez laat Arteaga fusilleren - wrijving met generaal Mendez.

XIII/286: Kapitein-commandant Steppe aan NN. Mechelen
18.11.1905: Notitie in verband met het geweer van E. Chazal.

XIII/287-288: Georges Crispiels (1846-1937): Foto en doodsbericht in Le Soir, resp. 1.04.1936 en 16.07.1937.

XIII/289: Joseph-Michel-Marie Danse (1847-1903): Doodsbrief.

XIII/290-292: Gustave Declève (1847-1933): Doodsbrief en enkele notities.

(*) Deze kaart (evenals andere kaarten, die zich in dit fonds bevonden) werd overgebracht naar de cartotheek van het Koninklijk Legermuseum.

● XIII/293-294: Jean-Baptiste Dehon (1833-1865): Militair zakboekje en boekje van grensarbeider.

● XIII/295: Charles-Henri De land (1842-1865): s.l.
18.07.1865: Gevechten.

● XIII/296-310: Frédéric-Charles-Louis de Lannoy (1833-1873)(*). Diverse diploma's benoemingen, dienststaten en enkele notities over de Lannoy. 1865-1920.

● XIII/311 : Louis Delaunoy (1833-1906) (**). Souvenirs de l'expédition Belge-Mexicaine (1864-1866).

Causerie par le major Louis Delaunoy, La
Belgique militaire, 20.05.1906.

- XIII/312-315: Edouard-Laurent-Alphonse Devaux (***)
(1835-1907) : Biografische inlichtingen.
- XIII/316: Désire-Honoré De Meulemeester (1841-1927):
Doodsbrief.
- XIII/317-323: Julien Florin (1848-1941): Biografische
notities.
- XIII/324-422: Auguste-Joseph Gauchin (1837-1904) (***)

XIII/324-396: Officiële briefwisseling.
(324): Gedicht aan hem opgedragen. (325):
Generaal Euchêne aan G., Brussel,
29.10.1864: Benoeming tot kapitein in
expeditiekorps. (326): Idem, Brussel, s.d.
(eind 1864): Uitrusting. (327): Idem,
Brussel 2.01.1865: Laatste instructies.
(328): Onderluitenant Dresens aan G., Lillo,
11.01.1865: Aanbeveling. (329): de
Bassompierre aan G., Brussel, 11.01.1865:
Betaling van banket. (330): Idem, Brussel,
11.01.1865: Laatste raadgevingen. (331):
Lijst van manschappen, die zonder toelating
in Mexico-stad bleven, Patzcuaro, 7.01.1865.
(332) Transportorder bij vertrek naar
Puebla, Orizaba, 22.03.1865. (333):
Bevoorradingsbon, 29.03.1865. (334):
Luitenant-kolonel van der Smissen aan G.,
Mexico, 6.08.1865: Aanduiding tot rechter
voor krijgsraad. (335): Idem, Mexico,
12.05.1865: Weigering van mutatie voor een
korporaal. (336)(337)(339)(340): Zonder
historisch belang. (341): NN. aan G.,
Mexico, 24.04.1865: Aanbeveling. (342):
Majoor Hotze aan G., Mexico, 26.04.1865:
Deserteurs. (343): Generaal de Maussion aan
G., Mexico, 27.04.1865: Inspectie te
Tacubaya. (344): Plaatscommandant van
Mexico-stad aan G., Mexico, 3.05.1865:
Aanslag op een soldaat. (345): Generaal de
Maussion aan G., Mexico, 5.05.1865:
Aanwezigheid op een begrafenis.
(346): Luitenant-kolonel van der Smissen aan
G., Patzcuaro, 7.05.1865: Deserties. (347):
Notitie betreffende kazernering, Mexico,
7.05.1865. (348): Uitnodiging van G. door

generaal de Maussion, Mexico, 10.05.1865.
 (349): President van Tacubaya aan G.,
 Tacubaya, 10.05.1865: Aanhouding van
 bandieten. (350): Luitenant-kolonel van der
 Smissen aan G. Patzcuaro, 14.05.1865:
 Prestaties van het detachement van kapitein
 Visart de Bocarmé te Zitacuaro en La
 Aureles. (351): Notitie betreffende een
 vrijstelling van dienst, Mexico, 19 D5.1865.
 (352): Aanwezigheid op krijgsraad, Mexico,
 15.05.1865. (353): Plaatscommandant van
 Mexico-stad aan G., Mexico, 15.05.1865:
 Algemeenheden. (354): C. Loysel aan G.,
 Mexico, 17.05.1865: Schenking van 2.000
 piasters door de keizerin en benoeming van
 G. tot ridder in de orde van Guadaloupe.
 (355): Maarschalk Bazaine aan G., Mexico,
 22.05.1865: Algemeenheden.
 (356): Notitie betreffende een escorte,
 Tacubaya, 22.05.1865. (357): Generaal de
 Maussion aan G., Mexico, 23.05.1865:
 Toestand der Belgen, die naar Morelia
 moeten. (358), (359) en (360):
 Algemeenheden. (361): Generaal de Maussion
 aan G., Mexico, 29.05.1865: Vertrek van
 Belgen naar Morelia. (362): Uitnodiging,
 Mexico, 31.05.1865. (363): Generaal de
 Maussion aan G., Mexico, 2.06.1865:
 Overdracht van 15 gevangenen aan de
 Oostenrijkers. (364): Nota betreffende de
 gevangenen, Mexico, 2.06. 1865. (365) (366)
 (367) (368) (369) (370) (371): Zonder
 historisch belang. (372): Kolonel Ramon
 Mendez aan G., Morelia, 16.06.1865:
 Detachement cavalerie zal de Belgen
 begeleiden tot Querendaro. (373) (374):
 Zonder belang. (375): Kapitein Loiseau aan
 G., Morelia, 12.11.1865: Marsorder met
 reisweg van Charo naar Hixtlahualca en
 terug. (376) (377)(378): Zonder belang.
 (379): Luitenant-kolonel van der Smissen aan
 G., Tacubaya, 25.11.1865: Aanbevelingen te
 geven aan kapitein Winand. (380) (381) (382)
 (383): Zonder belang. (384): Kapitein Visart
 de Bocarmé aan G., Morelia, 6.12.1865:
 Terugkeren naar Acambaro ondanks het risico
 van een der versterkte plaatsen te
 verliezen. (385): Idem, Morelia, 8.12.1865:
 Escorte voor gekwetsten en zieken -
 gevangenen naar Toluca. (386)(387): Zonder

belang. (388): Doodsbrief van de vermoorde luitenant baron Frederic Victor d'Huart, 1866. (389): Dienststaat van G.(390)(391)(392)(393)(394)(395)(396): Zonder historisch belang.

(*) F. Ch. L. de LANNOY: onderluitenant in 1857, luitenant in 1863. Kapitein in het Mexicaanse leger in 1864 en kapitein in het Belgische leger in 1870.

(**) L. DELAUNOY: onderluitenant in 1857, luitenant in 1863. Kapitein adjunct-majoor in het Mexicaanse leger in 1864. Kapitein in België in 1870 en eremajoor in 1886.

(***) E.L.A. DEVAUX: onderluitenant in 1858, luitenant in 1863. Kapitein in het Mexicaanse leger in 1864. Afgezet wegens bedrog in het spel, loopt over naar de rebellen en krijgt er de graad van luitenant-kolonel.

(****) August Joseph GAUCHIN: onderluitenant in 1858 en luitenant in 1862. Kapitein in het Mexicaanse expeditiekorps in 1864. Terug in België : kapitein in 1870 , majoor in 1875, kolonel in 1893 en eregeneraal-majoor in 1901.

XIII/397-422: Brieven aan familie. Hierbij ook enkele van Constant Gauchin (1836-1972)(*). Hierbij bevindt zich ook een notitie over het verblijf der beide broeders Gauchin in Mexico. Van elke brief is er ook een afschrift bijgevoegd.

● XIII/423-424: Edouard-Désire Gérard (1833-1900): Doodsbrieven. Hierbij ook doodsbrief, uitgegeven door de verbroedering van het korps, met de namen van E.D. Gérard, Louis-Jules Grange (1841-1900) en Jacques Auguste-Joseph Claessens (1852-1900).

(*) Constant-Edouard-Ch. GAUCHIN: onderluitenant in 1856, luitenant in 1860. In Mexicaans expeditiekorps: kapitein in 1865. Terug in België: kapitein in 1869.

● XIII/425-426: Emmanuel-Jos. Gérard (1839-?) (*): Biografische notitie en kopie van een brief

aan zijn ouders, Monterey, 10.05.1866: Slag te Tacambaro - algemene toestand.

- XIII/427-430: Dr. Joseph- Nicolas Glibert (1835-1879): Diverse notities, w.o. zijn dagboek en een brief aan zijn vrienden, s.l. 10.05.1865 met details over de Mexicaanse levenswijze.
- XIII/431-457: Frédéric-Victor baron d'Huart (**) (1832-1866): Kopies van brieven. Enkele brieven zijn van F.V. zelf en handelen over het leven in Mexico. De andere behandelen de dood van F.V., die vermoord werd te Rio Frio, 1866.
- XIII/458-460: Jean-Joseph Husson (1834-1911)(***): Doodsprentjes.
- XIII/461-467: E.J.F. Joly (1838-?): Diverse notities en souvenirs. Hieronder zijn militair zakboekje en een brief aan zijn ouders, Pueblo, 26.06.1864, waarin hij de reis van Vera-Cruz naar Pueblo verhaalt.
- XIII/468-470: Victor-Hyppolite Legon (1846-1940): Enkele knipsels.
- XIII/471 : Michel-Emile Le Graive (1845-1926): Doodsbrief.
- XIII/472-473: Eugène Lemoing, kapelaan der Franse marine: Twee diploma's.
- XIII/474-475: Dokter Ernest-Lambert Lejeune (1836-1865): Raadgevingen van dokter Vercamer en notities van Lejeune: Synopsis des orchidées les plus remarquables du Mexique, s.d.
- XIII/476-754: Modeste Loiseau (1832-1900) (****)

XIII/476-660: Briefwisseling

(476): Kapitein de Lannoy aan L., s.l., 12.08.1864: Onderhoud met luitenant-kolonel van der Smissen - enthousiasme van het leger. (477): Kapitein (?) Guill. Clarckaan L., Mechelen, 19.10.1864: Enkele nieuwtjes. (478) (479) (480): Instructies van luitenant-kolonel van der Smissen, Toluca, 24 en 25.01.1865. (481) (482) (483) (484): Algemeenheden betreffende tuingerief, soldij en jachtpartij. (485): Kapitein A. de Schrynmakers aan L., Patzcuaro, 28.04.1865: Tacambaro. (486): Idem, Morelia, 15.05.1865: Nieuws uit

Morelia. (487) : Th. Sterckx, vleugeladjutant van luitenant-generaal baron Chazal, aan L., Brussel, 14.06.1865: Weerslag in België van de nederlaag te Tacambaro - blaam voor kolonel de Potier. (488): L. aan keizer Maximiliaan, Morelia, 21.06.1865: Vraagt mutatie. (489): Notitie betreffende de slag van Tacambaro. (490): Kapitein A. de Schrynmakers aan L., Tacubaya, 4.08.1865: Ontvangst bij keizer Maximiliaan naar aanleiding van de overwinning te La Loma. (491): Idem, Tacubaya, 8.08.1865: Kolonel de Potier - repatriëring der zieken. (492): Ernest Masson aan L., Tacubaya, 9.08.1865: Aanhouding van kolonel de Potier door maarschalk Bazaine. (493): Kapitein A. de Schrynmakers aan L., Tacubaya, 12.08.1865: Ruzie tussen L. en luitenant-kolonel van der Smissen, wiens ontslag geweigerd werd. (494): Luitenant-kolonel van der Smissen aan luitenant Heurien, Tacubaya, 6.11.1865: Klacht tegen luitenant Heurion wegens het wegnemen van een brief, bestemd voor generaal de Thun ontslag van kapitein Delaunoy. (495): Kapitein A. de Schrynmakers aan L., Tacubaya, 16.09.1865: Overgave van 11.04. - nieuws uit België. (496): Idem, Tacubaya, 22.09.1865: Nieuws van de gevangenen. (497): Dagorders, s.d. (498): Kapitein A. de Schrynmakers, Tacubaya, 9.10.1865: Ontslag van officieren. (499) en (500): L. aan majoor Altwies, s.l., 13.10.1865: Aanval op het bureau door de chinacos - houding van onderluitenant Bleser, luitenant Davreux, kapitein de Lannoy en kapitein Delaunoy. (501): Situatie van het regiment, s.d. (502): E. Masson aan L., Tacubaya, 21.10.1865: Felicitaties voor houding in Morelia - ministerwisseling in Mexicoreis van keizer Maximiliaan en keizerin Charlotte naar Yucatan. (503): Generaal de Thun aan L., Mexico, 29.10.1865: Ruzie tussen generaal Mendez en de Belgische officieren moet eindigen. (504): Idem, Mexico, 30.10.1865: Vraagt lijst van militairen die zich onderscheidden in Morelia. (505): Maarschalk Bazaine aan majoor Altwies, Mexico, 31.10.1865: Belgische compagnie moet naar Toluca. (506): Kapitein de Lannoy aan L., s.l., 5.11.1865: Vraagt om naar Toluca te mogen vertrekken. (507): Kapitein A. de Schrynmakers aan L., Tacubaya, 5.11.1865: Ontslag van kapitein de Lannoy - gesprek met luitenant-kolonel van der Smissen - Generaal Mendez zal de Belgische gevangenen bevrijden - de keizerlijken gaan twee provincies opgeven. (508): Luitenant-kolonel van der Smissen aan L. Mexico, 8.11.1865: Betreffende ontslag van kapitein de Lannoy - desertie van Bartholot en Dumoulin. (509): Juan Baptista Gomez, neef van keizer Iturbide, aan L., Morelia, 11.11.1865: Overlijden van aalmoezenier Coenegrachts. (510): Luitenant-kolonel van der Smissen aan L., Tacubaya, 13.11.1865: Monument te Tacambaro - dood van aalmoezenier Coenegrachts. (511): Idem, Tacubaya, 14.11.1865: Protesten in België. (512): Kapitein de Lannoy aan L., Morelia, 19.11.1865: Informatie over Régules - ontsnappingspogingen van Belgische

gevangenen. (513): Generaal de Thun aan L., Puebla, 20.1
1.1865: Lof. (514): Luitenant-kolonel van der Smissen aan L.,
Tacubaya, 24.11.1865: Arrest voor kapitein E. Tydgadt. (515):
Dr. L. Wuillot aan L., Toluca 27.11.1865: Reis naar Toluca.
(516): Luitenant-kolonel van der Smissen aan L., Tacubaya,
27.11.1865: Ieder die rechtstreeks beroep doet op keizer
Maximiliaan of op diens minister van oorlog, wordt gestraft.
(517): Regimentssituatie Moreliat 1.12.1865. (518):
Luitenant-kolonel van der Smissen aan L., Tacubaya,
27.11.1865: Beschuldiging tegen L. Baudart. (519): Luitenant-
kolonel van der Smissen aan kapitein de Lannoy, Tacubaya,
30.11.1865: Uitwisseling van gevangenen (520): Luitenant-
kolonel van der Smissen aan kapitein NN, Tacubaya, 5.12.1865:
Vertrek naar Toluca. (521) Generaal Mendez aan kapitein NN,
s.l., 6.12.1865: Algemeenheden. (522): Generaal de Thun aan
kapitein de Lannoy, Pueblo, 9.12.1865: Gelukwensen bij
bevrijding der gevangenen. (523): Kapitein A. de Schrynmakers
aan L., Tacubaya, 12.12.1865: Incident i.v.m. een bevordering
voor generaal Mendez - Kapitein Gouzée, onderluitenant C.
Stassin en onderluitenant Stoops gedecoreerd. (524): Dr.
Wuillot aan L., Toluca, 14.12.1865: Nieuws over dr. Glibert
en onderluitenant Van Roelen. (525): Kapitein de Lannoy aan
L., Morelia, 15.12.1865: Overzicht van de situatie. (526):
Luitenant-kolonel van der Smissen aan L., Tacubaya,
15.12.1865: Alleen de Belgische onderofficieren, die Spaans
kennen en afzien van hun Belgische rechten, mogen overgaan in
Mexicaanse dienst met behoud van hun dienstjaren. (527):
Idem, Tacubaya, 17.12.1865: Evacueren van Morelia - monument
te Tacambaro. (528): Kapitein de Lannoy aan L., Morelia,
18.12.1865: Opletten voor generaal Mendez en Régules - klacht
van kapitein A. Gauchin tegen sergeant Davreux. (529):
Luitenant-kolonel van der Smissen aan L., Tacubaya,
20.12.1865: Incidenten tussen Belgen en Mexicanen in Morelia.
(530): Luitenant Wahis aan L., Tacubaya, 20.12.1865:
Wrijvingen tussen Belgen en Mexicanen. (531): Luitenant-
kolonel van der Smissen aan de officieren van het bataljon
grenadiers, Tacubaya, 20.12.1865: Vertrek naar Guanajuato.
(532): Generaal Mendez aan NN, Mararatio, 21.12.1865:
Inlichtingen over kapitein A. Gauchin. (533): Noot
betreffende het incident te Morelia, 26.12.1865 - zie (529)
(530). (534): Kapitein de Lannoy aan L., Morelia, 23.12.1865:
Bataljon grenadiers. (535): Generaal Mendez aan NN, s.l.,
21.12.1865: Vertrek der Belgen naar Morelia. (356): Idem,
s.l., 29.12.1865: Verkenner op weg naar Toluca. (537):
Luitenant-kolonel van der Smissen aan L., Tacubaya,
26.12.1865: Grenadiers naar Guanajuato, de rest naar Toluca.
(538): Dr. Vercamer aan L., Morelia, 28.12.1865: Zieken en
gewonden. (539): Generaal Osmont aan L., Mexico, 29.12.1865:
Logement. (540): Kolonel Looria aan L., Acambaro, 1.01.1866:
Vertrek naar Zinapequaro. (542): Regimentssituatie op

1.01.1866. (542-543): Notitie van luitenant-kolonel van der Smissen, Tacubaya, 7.01.1865: Veroordeling van sergeant Tricot (misbruik van vertrouwen) en soldaat Dewilde (desertie). (544): Luitenant-kolonel van der Smissen aan L., Tacubaya, 8.01.1866: Monument te Tacambaro. (545): Regimentsorder van luitenant-kolonel van der Smissen, Tacubaya, 9.01.1866, waarbij de dood van koning Léopold I aangekondigd wordt. (546): Maarschalk Bazaine aan luitenant-kolonel van der Smissen, Mexico, 10.01.1866: Positie van het Belgische korps. (547): E.H. Coenegrachts, broer van gestorven aalmoezenier, aan L., Wilderen/Duras, 11.01.1866: Dankbij leedbetoon. (549): Dagdiensten, 11.01.1866. (550): Telegram van generaal Osmont aan L., San Cosme, 26.01.1866: Vertrek naar Guanajuato. (551): Generaal de Thun aan L., Puebla, 11.01.1866: Bevestiging van ontvangst van enkele telegrammen, o.a. betreffende het ontslag van onderluitenant Settegast en een regimentssituatie. (552): Maar schalk Bazaine aan L., Mexico, 24.01.1866: Aankomst in Guanajuato. (553): Luitenant-kolonel van der Smissen aan L., Tacubaya, 12.01.1866: Regimentssituatie. (554): E. Masson aan L., Mexico, 16.01.1866: Rouw voor Léopold I - indien de Amerikanen de doctrine van Monroe vergaten... - situatie in Mexico. (555): Kapitein de Schrynmakers aan L., Tacubaya, 16.01.1866: Algemene toestand. (556): Luitenant-kolonel van der Smissen aan L., Toluca, 16.01.1866: Vraagt naar een bevel. (557): Luitenant kolonel van der Smissen aan L., Toluca, 16.01.1866: Het aanduiden van roofbenden door het woord "ennemigos" is verboden. (558): Kapitein de Schrynmakers aan L., Tacubaya, 16.01.1866: Betreffende luitenant-kolonel van der Smissen. (559): Generaal Osmont aan L., Mexico, 21.01.1866: Uitleg over de situatie van 15.01. (560): Generaal de Castagny aan L., Durango, 21.01.1866: Er is mogelijkheid een overeenkomst te sluiten met de Mexicanen zonder vrees voor vernedering. (561): Kapitein Timmerhans aan L., Mexico, 22.01.1866: Terugkeer van luitenant-kolonel van der Smissen in Toluca - houding van luitenant-kolonel van der Smissen tegenover generaal de Thun - te nemen maatregelen tegen luitenant-kolonel van der Smissen. (562): Onderluitenant Bleser aan L., Toluca, 22.01.1866: Informatie over Toluca - fusillieren van de dissidente kolonel Canto - Luitenant-kolonel van der Smissen. (563): Luitenant-kolonel van der Smissen aan L., Toluca, 29.01.1866: Vertrek naar S. Luis de Potosi. (564): Situatie van het Belgisch korps te Guanajuato, Frapuato en La Luz, s.d. (565): Kapitein Madelot aan NN., San Luis, 3.02.1866: Betreffende een defilé. (566): Idem, San Luis, 4.02.1866: Algemeenheden. (567): Luitenant-kolonel van der Smissen aan L., Maravatio, 3.02.1866: Is verrast dat L. niet wist dat hij het opperbevel terughad. (568): Luitenant-generaal Douayaan L., San Luis, 5.02.1866: Blijft wachten op luitenant-kolonel van der Smissen. (569):

Luitenant-kolonel van der Smissen aan L., Celayal, 7.02.1866: Belgisch korps naar Saltillo, Monterey. (570): Te volgen reisroute van San Luis naar Monterey, s.l., 11.02.1866. (571): Regimentsuitgaven, 12.02.1866. (572): Luitenant-kolonel van der Smissen aan L., San Felipe, 13.02.1866: Kondigt zijn komst aan met 400 man. (573): Kapitein A. de Schrynmakers aan L., Toluca, 14.02.1866: Te Toluca kan men niet rekenen op de Mexicaanse officieren - troonsbestijging van koning Léopold II - wantrouwen in keizerrijk. (574) (575) (576) (577): Algemeenheden. (578): E. Masson aan L., Tacubaya, 1.03.1866: Beschrijving van Guanajuato. (579): Generaal Foury aan Marchal, Mexico, 9.03.1866: Aanslag te Rio Frio. (580); L. aan luitenant-kolonel van der Smissen; Monterey, 26.03.1866: Citadel van Monterey. (581): Order van luitenant-kolonel van der Smissen, s.l., 12.05.1866: Vijand nabij Monterey en te nemen maatregelen. (582): Lijst van gedecoreerde Belgen, 13.05.1866. (583): Diploma van ridder in de orde van Guadaloupe, ontvangen door L. op 13.05.1866. (584): Luitenant Bleser aan L., Tocubaya, 17.05. 1866: Gelukwensen. (585): Kapitein de Schrynmakers aan L., Mexico, 22.05.1866: Gelukwensen - repatriëring van 19 mannen. (586): A. Prévault, Frans officier, aan L., Saltillo, 3.06.1866: Ontevredenheid bij de Belgen - nakend bankroet van het keizerrijk - collectieve ontslagaanvraag der Belgische officieren- deserties van Belgische soldaten naar de U.S.A. (587): Zonder belang. (588): Plan van de slag bij Charco-Redondo, s.d. (589): Orders van luitenant-kolonel van der Smissen betreffende de slag te Charco-Redondo, 18.06. en 6.07.1866. (590): Idem. (591): Idem: namenlijst. (592): Lijst van soldaten, die voorgesteld werden voor een decoratie naar aanleiding van de slag te Charco-Redondo. (593): Lijst van soldaten die zich onderscheidten te Charco-Redondo. (594) (595) (596) (597): Militairen die voorgesteld worden voor het kruis van verdienste. (598): Prévault aan L., Saltillo, 4.07.1866: De houding L. met luitenant-kolonel van der Smissen. (599): Kapitein de Schrynmakers aan L., Mexico, 18.06.1866: Luitenant-kolonel van der Smissen. (600): Getalsterkte van het bataljon "Roi des Belges", Monterey, 4.07.1866. (601): Getalsterkte van het Belgisch legioen, Monterey, 5.07.1866. (602): Samenstelling van het Belgisch legioen, s.d. (603): Idem. (604): Dagorder van generaal Douay over de houding der Belgen in Charco-Redondo, 6.07.1866. (605) (606): Idem - kopie. (607): Uittreksel uit een brief van generaal Jeanningros aan generaal Douay, Monterey, 14.07.1866: Rechten der officieren - voorstel om L. te bevorderen. (608): Fragment van een brief van generaal Douay aan maarschalk Bazaine, Hatehuala, 12.08.1866: Zelfde inhoud 015 (607). (609): Prévault aan L., Saltillo, 14.07.1866: Mogelijke terugkeer naar Europa van maarschalk Bazaine - toestand in Europa. (610): Generaal Douay aan maarschalk

Bazaine, Saltillo, s.d. (juli 1866): Zelfde inhoud 015 (609). (611) (612) (613) (614) (615) (616): Zonder historisch belang. (617): Kolonel Omano aan L., s.l.s.d.: Vertrek naar S. Luis. (618): Kapitein Schneels aan L., s.l.s.d. : Vraagt naar getalsterkte. (619): Kolonel Guilhem aan L., San Luis, 29.08.1866: iedereen deed zijn plicht. (620): Idem. (621): Nota betreffende moeilijkheden in S. Luis s.d. (622): Bevel van kolonel Ornano, waardoor de Belgische gevangenen overgebracht worden naar Querendoro, Potosi, 29.08.1866. (623): NN. aan L., San Luis, 1.09.1866: Gevangen officieren zullen gerepatriëerd worden. (624) (625) (626) (627) (628) (629): Notities betreffende de terugkeer der Belgen. (630): A. Prévault aan L., S. Luis, 12.09.1866: Gebeurtenissen in S. Luis. (631): L. aan keizer Maximiliaan, Mexico, 17.09.1866: Eerbetoon - ongenoegen dat bestaat bij Belgen. (632): Uitnodiging van maarschalk Bazaine voor L., Mexico, 19.09.1866. (633): Idem, Mexico, 29.09.1866: Klachten tegen kapitein Delannoy, kapitein Timmermans en luitenant Tack. (634): L. aan maarschalk Bazaine, Mexico, 27.09.1866: Idem. (635) (636) (637) (638) : Zonder belang. (639): E. Masson aan L., Mexico, 27.10.1866: Gaat de keizer aftreden ? - wie is de hoofdschuldige: keizer Maximiliaan of keizer Napoléon III - catastrofe van Oajaca. (640): Belgisch consul te St. Nazaire aan L., aan boord van "Impératrice Eugénie", St.-Nazaire , 21.11.1866: Belgische officieren moeten aan boord blijven we gans epidemie. (641): E. Masson aan L., Mexico, 22.01. 1867: Keizer Maximiliaan weigert te vertrekken. (642): Notitie van L. betreffende zijn wrijvingen met luitenant-kolonel van der Smissen, Brussel, 2.03.1867. (643): E. Masson aan L., Mexico, 27.07.1867: Dood van keizer Maximiliaan. (644) t.e.m. (660): Diverse notities van en aan L. van latere datum, betreffende Mexico: o.a. betreffende luitenant-kolonel van der Smissen

(*) Emmanuel-Jos. Gérard: in 1867 onderluitenant in het 18e linieregiment van het keizerlijk Mexicaanse leger.

(**) Baron Frédéric-Victor d'Huart: onderluitenant in 1855 en luitenant in 1859. Buitengewoon Belgisch gezant in Mexico met als opdracht keizer Maximiliaan de dood van koning Léopold I en de troonsbestijging van koning Léopold II te melden.

(***) Jean-Joseph Husson: in Mexicaans expeditiekorps: onderluitenant in 1864 en luitenant in 1866. Terug in België onderluitenant in 1868.

(****) Modeste Loiseau: onderluitenant in 1855 en luitenant in 1859. In Mexicaans expeditiekorps: kapitein in 1864. Terug in

België: kapitein in 1867, majoor in 1881, kolonel in 1889 en eregeneraal-majoor in 1893.

XIII/661-662: Diverse onuitgegeven notities van kapitein Loiseau betreffende de Belgische expeditie in Mexico. 2 omslagen.

XIII/663-717: Documentatie die kapitein Loiseau verzamelde in functie van zijn artikels. Hieronder diverse brieven van kapitein de Lannoy, kapitein A. de Schrynmakers e.a. in verband met de toestand in Mexico, de veldslag nabij Tacamabaro en La Lorna e.d. 2 omslagen.

XIII/718: Diverse artikelen van kapitein Loiseau, gepubliceerd in La Belgique militaire.

XIII/719-754: Diverse kranten en brochures met artikelen betreffende de expeditie in Mexico.

(719): De Scheldegalm, 24.09.1865. (720): L'Echo du Parlement, 28.05.1865. (721) : La Belgique, 18.07.1875. (722-723): El Diario del Imperio, 19.05.1866. (724): La Sociedad, 12.12.1865. (725-726): La Voix du Peuple, 10.08.1866, 5.11.1866. (727): La Gazette Belge, 8.01.1866. (728): De Tijd 16.10.1864. (729-732): Le Nouvelliste de Gand, 15.10.1864, 19.10.1864, 18.11.1865, 1.9.1865. (733-734): L'Ere Nouvelle, 20 en 21.01.1866. (735-739): L'Etoile Belge, 1.01.1866, 1.02.1866, 12.06.1866, 27.08.1866, 2.06.1865. (740-750): L'Echo de Bruxelles, 15.11.1864, 16.11.1864, 19.11.1864, 22.11.1864, 1.02.1865, 20.02.1865, 21.02.1865, 22.02.1865, 5.12.1865, 12.08.1866, 5.09.1866. (751-752): Journal de Belgique, 17. en 18.07.1875. (735) : A. VAN BREDAEL. Itinéraire d'Audenaerde à St. Nazaire. Brussel, 1864, 36 pp. (754): Notes prises au Mexique par un officier de la légion Belge, Brussel, 1867, 3 pp. .

XIII/755-758: Louis-Pierre-Jos. Mory (1847-1928) (*): Doodsbrief en knipsels betreffende zijn dood.

XIII/759: Prosper-Edouard-Léopold Philippart (1835-1879): Kopie van drie brieven en artikel van L. LECONTE. A propos de l'expédition du Mexique. Trois lettres de troupier, - Carnet de la Fourragère, 1926. Dit artikel is gebaseerd op deze drie brieven. 1 omslag.

XIII/760-762: Hyppolite-Alphonse-Jean Philips (1846-?). Drie documenten: inlijving in expeditiekorps, bewijs van ontvangst van herdenkingsmedaille en verlofbrief. 1864-1872.

XIII/763-771: Lionel-Polydore-Eugène Poelman (1840-1903)(**) : Diverse notities betreffende zijn biografie - doodsbrief en twee brieven van zijn ouders, Waarin hij resp. zijn eerste indrukken over Cuba meedeelt (maart 1865) en zijn toetreding tot het Oostenrijkse korps evenals zijn benoeming tot kapitein meldt. (24.07.1867). Hij spreekt er ook van de dood van keizer Maximiliaan.

(*) L. P.J. Mory: sergeant in het expeditiekorps. Terug in België onderluitenant in 1870, luitenant in 1877, kapitein in 1886, majoor in 1896, luitenant-kolonel in 1901, kolonel in 1903 en eregeneraal-majoor in 1907.

(**) L.P.E. Poelman: onderluitenant in 1864. Gaat over als onderluitenant in het 18e Mexicaanse linieregiment en wordt luitenant in 1867 en in hetzelfde jaar kapitein.

● XIII/772-773: Léopold-Florent Pollet (1832-?): Uittreksel uit geboorteakte en diploma van herdenkingsmedaille.

● XIII/774-776: Arsène de Schrynmakers (1832-1915) (*) : Algemene notities.

● XIII/777-787: Théophile-Jean-Mathias Smeesters (1841-1910)(**): Diverse notities van biografische aard en enkele administratieve papieren.

● XIII/788-842: Constantin-Jacques Tydgadt (1827-1865) (***) (788-802): Diverse documenten betreffende carrière van T.: benoemingen, diploma's e.d. (803): Gemeenteraad van Oudenaarde aan T., Oudenaarde, 13.12.1864: Goede verstandhouding tussen stad en militairen. (804): Luitenant-generaal baron Chazal, minister van oorlog, aan T., Brussel, 14.12.1864: Benoeming in Leopoldsorde. (805-806): Twee brieven aan

mevr. Louis Tydgadt, ter zee, 16.12. en 1.01.1865: Reisindrukken. (807-808): Zonder belang. (809): T. aan mevr. Louis Tydgadt, ter zee, 12.01.1865: Reis Martinique naar Santiago de Cuba en Vera Cruz. (810): Kolonel de Jaegher aan T., Gent, 13.01.1865: Afscheidswensen. (811) D'Acheux aan T., Orizaba, 23.01.1865: Gevaarlijke weg Tehuacan naar Puebla. (812): NN. aan T., Puebla, 1.02.1865: Te nemen maatregelen tegen dievenbenden. (813): T. aan mevr. L. Tydgadt, Puebla, 8.02.1865: Indrukken over Mexico. (814): Idem, Mexico, 5.03.1865: Beleg van Oajaca - stad Mexico - Belgen naar Michoacan. (815): Maarschalk Bazaine aan luitenant-kolonel van der Smissen, Mexico, 12.03.1865: Strafexpeditie naar Zitacuaro. (816): Luitenant-kolonel van der Smissen aan T., Eloro, 14.03.1865: Strafexpeditie naar Zitacuaro. (817-821): Notities betreffende deserties, maart 1865. (821): T. aan Mevr. L. Tydgadt, Patzcuaro, 30.03.1865: Levenswijze in Mexico - vertrek naar Quiroga en Patzcuaro - pessimisme. (822-823): Benoeming in de orde van Guadaloupe, 10.04.1865. (824-833): Diversen betreffende de dood van T. (834-835): Schets van de slag te Tacambaro en te La Loma. (836): Schets en informatie over weg Torecilla-Alcibas-Vente del Aire-Puerto de Medina-Tepetongo, s.d. (837): Reisplan San Luis naar Monterey, s.d. (838): Reisplan Vera-Cruz naar Mexico, s.d. (839): Luitenant-kolonel van der Smissen aan T., s.l.s.d.: Bevel om naar Morelia te gaan. (840): Reisweg van 13.12.1864 tot 7.04.1865. (841): Fragment van dagboek. (842): Register met kopies van brieven van T. aan kolonel de Potier, april 1865, betreffende Tacambaro en de aanhouding van de echtgenote van Régules, en kopies van brieven van T. aan luitenant-kolonel van der Smissen, s.d., aangaande uitgedeelde straffen.

(*) A. de Schrynmakers: onderluitenant in 1859, luitenant in 1863. In Mexico: kapitein in 1864. Terug in België : kapitein in 1871, eremajoor in 1887.

(**) Th.J.M. Smeesters: in Mexico: onderluitenant in 1866.

(***) Constantin-Jacques Tydgadt: onderluitenant in 1853, luitenant in 1855 en kapitein in 1863. In Mexico: majoor in 1864.

-
- XIII/843-862: Eugène-Alexandre Tydgadt (1833-1906) (*).
 (843): Luitenant-kolonel van der Smissen aan T., Morelie, 15.03.1865: Begeleiding. (844): Kapitein Gravié aan T., Morelia, 30.03.1865: Oprukken naar Morelia. (845): Luitenant-kolonel van der Smissen aan kapitein Loiseau, s.l., 3.04.1865: Tracht Potzcuaro te bereiken. (846): Kolonel de Potier aan majoor C. Tydgadt, Patzcuaro, 5.04.1865: Tracht Tacambaro en El Sapote te bezetten. (847): Kapitein Gravié aan T., Patzcuaro, 5.04.1865: Vertrekken uit La Cruz de los Caminos, don naar San Andres. (848): Idem, Naranja, 6.04.1865: Modificatie; oprukken naar Tacambaro. (849): T. aan zijn broer Louis, Morelia, 17.04.1865: Gevangennamen van Constant relaas van de strijd. (850): T. aan François, Santa-Clara, 16.05.1865: Dood van Constant - verantwoordelijkheid van kolonel de Potier karakter van luitenant-kolonel van der Smissen. (851): Idem, Patzcuaro, 20.05.1865: Vertrek naar San Martino. (852): Zonder belang. (853): T. aan Mevr. L. Tydgadt, Morelia, 17.09.1865: Overwinning te La Loma - wrijving tussen de keizerlijken en luitenant-kolonel van der Smissen. (854): Zonder belang. (855): T. aan Mevr. L. Tydgadt, Morelia, 6.11.1865: La Loma - luitenant-kolonel van der Smissen. (856): Dr. Vercomer aan T., Morelia, 20.11.1865: Laatste ogenblikken van Constant. (857): T. aan Mevr. L. Tydgadt, Morelia, 21.12.1865: Geen nieuws van luitenant-kolonel van der Smissen - vertrek naar Guanajuato. (858): T. aan Louis Tydgadt, San Luis, 14.02.1866: Aanslag te Rio Frio - oordeel over kapitein Altwies. (859): Vervolg vorige brief. (860): T. aan Mevr. L. Tydgadt, San Luis, 20.03.1866: Aanval der rebellen - nakende terugkeer. (861): Idem, San Luis, 14.04.1866: Gebrek aan belangstelling in België - geldzorgen in het Mexicaanse keizerrijk. (862): T. aan François, San Luis, 20.05.1866: Nieuwe benoemingen - wat zal er gebeuren indien luitenant-generaal baron Chazal zijn ontslag

als minister van oorlog geeft - financiële toestand.

- XIII/863-869: Charles-Louis Vande Putte (1832-1928):
Diverse documenten: stamboekuittreksel,
diploma's, aanwerving e.d.
- XIII/870-880: Diverse artikelen betreffende baron Alfred-Louis-Adolphe-Graves van der Smissen (1823-1895) (**)

(*) Eugène-Alexandre Tydgadt, broer van vorige :
onderluitenant in 1859. In Mexico: luitenant in 1864 en kapitein in 1865. Terug in België: luitenant in 1866 en kapitein in 1874".

(**) Baron A.L.A.G. van der Smissen: onderluitenant in 1843, luitenant in 1852, kapitein in 1855, majoor in 1864. In Mexicaans expeditiekorps: luitenant-kolonel in 1864. Terug in België: kolonel in 1871, luitenant-generaal in 1879.

-
- XIII/881: Brief van baron Louis vander Straten Waillet (1836-1915) (*) aan NN., Brussel, 21.07.1912 of 1913: Herinneringen aan de gevechten te Charco Redondo, Tacambaro en La Loma.
 - XIII/882-88S: Diverse brieven aan Joseph Van Roelen (1839-1866)(**) aan zijn ouders (1865) aangaande de algemene toestand in Mexico.
 - XIII/886-893: Diverse notities, w.o. doodsbrief, betreffende Alphonse-Marie Hubert Verstraeten (1839-1926) (**).
 - XIII/894-902: Diverse artikelen en notities betreffende graaf Léon-Ghislain Prudence Visart de Bocarmé (1837-1900) (****).
 - XIII/903-907: Diversen betreffende Oscar-Schiller-Byron Van den Busch (1841-1865) (*****)
 - XIII/908-983: Baron Théophile-Théodore-Joseph-Antoine Wahis (1844-1921) (*****)

XIII/908-942: Diversen. Hieronder doodsbrief en een aantal papieren betreffende de manoeuvres van het Duits leger in 1906 waarop Wahis uitgenodigd was.

XIII/943-983: Fotokopies van een aantal brieven die hij vanuit Mexico schreef aan zijn moeder, Clotilde Delrue (1864-1866) en handelen over de toestand in Mexico.

● XIII/984-988: Emile-Henry-Jean-Marie Walton (1839-1912): Enkele notities.

● XIII/989-1003: Nicolas-Louis-Jos. Widy (1843-1903).

(989): Uittreksel uit geboorteakte. (990-995): Brieven van W. aan zijn vader: reisindrukken, slag te Tacambaro, terugkeer der Fransen, wantrouwen in regime - 1865-1866. (996-1003): Diverse notities en artikelen.

(*) Baron L. vander Straten Waillet: onderluitenant in 1860. In Mexicaans expeditiekorps: luitenant in 1864. Terug in België: luitenant in 1867, kapitein in 1875, majoor in 1885 en luitenant-kolonel in 1894.

(**) J. Van Roelen: onderluitenant in Mexicaans expeditiekorps in 1864.

(***) A.M.H. Verstraeten: in Mexicaans expeditiekorps: onderluitenant in 1864 en luitenant in 1866.

(****) Graaf L. Gh. P. Visart de Bocarmé: onderluitenant in 1857 en luitenant in 1864. In Mexicaans expeditiekorps: kapitein in 1864, majoor in 1866. Terug in België: kapitein in 1869 en ontslag dezelfde dag. Burgemeester van Alveringem.

(*****) O.S.B. Van den Busch: in Mexico: onderluitenant in 1864.

(*****) Baron Th. J.A. Wahis: onderluitenant in 1864. In Mexico: luitenant in 1864. Terug in België: luitenant in 1866, kapitein in 1879, majoor in 1889, luitenant-kolonel in 1895, kolonel in 1898, generaal-majoor in 1901 en luitenant-generaal in 1905.

- XIII/1004-I035: Victor-Erasme Winand (1834-1904) (*)
 - XIII/1004-1034: Diverse officiële stukken: benoemingen, diploma's e.d. Hierbij ook enkele menu's.
 - XIII/1035: Bundel kopies van brieven van Winand aan zijn ouders (15.11.1863 - 9.11.1866): Reisindrukken, impressies over Mexico, inlichtingen over generaal Mendez en de slag te Tacambaro.
- XIII/1036: Doodsbrief van Jules-Louis-Denis Wuerth (1838-1865) (**).
- XIII/1037: Kopie van een brief van Jules-César Huysmans (1832-1881) (***), aan de Bassompierre, Tacubaya, 10.06.1865: Groeiende wanorde bevorderingen.
- XIII/1038-1042: Diverse stamboeken. 5 registers. De vrijwilligers staan opgetekend in chronologische volgorde van inschrijving.
 - (1038) : nrs. 1-995 (1.08.1864 - 21.09.1864)
 - (1039) : nrs. 996-2030 (21.09.1864 - 9.01.1865)
 - (1040) : nrs. 2031-2096 (10.01.1865 - 6.11.1866).
 - (1041) : Alfabetische index.
 - (1042) : Stamboek der officieren.
- XIII/1043-1050: Steekkaarten van vrijwilligers die vertrokken naar Mexico. Alfabetisch gerangschikt. 8 registers.
 - (1043) : A - Coli
 - (1044) : Coll - Depuis
 - (1045) : Depuy - F
 - (1046) : G - J
 - (1047) : K - M
 - (1048) : N - Se
 - (1049) : Si - Vanderg
 - (1050) : Vanderl - Z
- XIII/1051-1053: Steekkaarten van vrijwilligers, die geschrapt werden nog veer het vertrek naar Mexico. Alfabetisch gerangschikt. 3 registers.

(1051) : A-D
 (1052) : E - P
 (1053) : Q - Z

(*) V.E Winand: Onderluitenant in 1859, luitenant in 1863. In Mexico: kapitein in 1864. Terug in België: kapitein in 1872, majoor in 1885 en ereluitenant-kolonel in 1892.

(**) J.L .D. Wuerth: Onderluitenant in 1859. In Mexico: luitenant in 1864.

(***) J.C. Huysmans: Onderluitenant in 1859. In Mexico: luitenant in 1864, kapitein in 1865. Terug in België: luitenant in 1865.

- XIII/1054: Orderboek van het regiment Keizerin Charlotte, 1.11.1864 (Oudenaarde) t.e.m. 4.04.1866 (Monterey).

- XIII/1055-1211: Kopies van documenten ("Mexicana"), die zich bevinden op het Kriegsarchiv te Wenen. Deze documenten hebben betrekking op het Belgisch korps in Mexico.

XIII/1055-1061: Situatieoverzichten van het korps.
5.03.1865 - 1.12.1865.

XIII/1062-1078: Gevechten te Tacambaro, La Aureles, La Lorna en Morelia.
14.03.1865 - 11.12.1865.

XIII/1079-1094: Ontslag der Belgische officieren.
3.08.1865 - 23.11.1865.

XIII/1095-1099: Betreffende kapitein Loiseau.
20.06.1865 - 30.10.1865.

XIII/1100-1115: Betreffende kapitein Delannoy, kapitein Devaux, onderluitenant Dufour, dr. Vercamer, 10.01.1865 - 02.1866.

XIII/1116-1127: Betreffende Belgische onderofficieren en soldaten. 29.05.1865 - 9.12.1865.

XIII/1128-1134: Eretekens. 31.07.1865 - 30.12.1865.

XIII/1135-1143: Logistiek, 16.06.1865 - 17.10.1865.

XIII/1144-1168: Rapporten van diverse gevechten.
10.01.1865 - 21.09.1866.

XIII/1169-1194: Officierenkorps. 28.02.1865 - 28.08.1865.

XIII/1195-1204: Onderofficieren en manschappen.
11.10.1865 - 24.04.1866.

XIII/1205-1210: Krijgsgevangenen. 11.10.1865 -
9.12.1865.

XIII/1211 : Diversen.

- XIII/1212: Fotokopies van brieven van Belgische vrijwilligers in Mexico. In totaal 61 brieven, gedateerd tussen 1 en 31.05.1866. De originelen bevinden zich in Frankrijk: Vincennes, Oorlogsarchief.

- XIII/1213-1241: Kopies van documenten betreffende het Belgisch korps in Mexico, afkomstig uit de Weense archieven van keizer Maximiliaan ("Haus-, Hof- und Staatsarchiv").

XIII/1213-1237: Organisatie van het Belgisch Legioen.
31.03.1864 - 31.05.1866.

XIII/1238-1240: Ontbinding en repatriëring van het Belgisch Legioen.

November en december 1866.

XIII/1241: Korte bibliografie.

- XIII/1242-1249: Kopies van documenten betreffende het korps Oostenrijks-Belgische vrijwilligers, afkomstig van de Oostenrijkse ambassade in Mexico. 28.05.1866 - 16.02.1867.

- XIII/1250-1316: Kopies van documenten betreffende de Belgen in Mexico, afkomstig van het archief van het ministerie van buitenlandse zaken te Brussel, 6.07.1865 - 24.01.1867.

- XIII/1317-1332 : Papieren van luitenant-generaal baron Chazal in verband met de Belgen in Mexico. 16.04.1865 - 6.12.1867.

- XIII/1333: Papieren betreffende de oprichting van een monument ter ere van de gesneuvelden te Tacambaro. Oprichting te Oudenaarde, Beverlo en Tacambaro.

- XIII/1334: Diverse knipsels en artikels betreffende de expeditie in Mexico.

- XIII/1335: Diverse artikelen en knipsels betreffende keizer Maximiliaan en keizerin Charlotte.

- XIII/1336: Papieren betreffende de verbroederings van oud-vrijwilligers voor Mexico. 1 farde. Hieronder papieren van de "Société des Anciens Frères

d'Annes du Mexique" (correspondentie 1897 - 1927, kasboek, vergaderingsverslagen) en papieren betreffende de ontvangst van overlevenden van de expeditie op het Koninklijk Legermuseum (1924).

- XIII/1337: Eugène AMIABLE. Aventures d'un volontaire belge au Mexique. Dagboek, ms., 3 exemplaren.
- XIII/1338: Biografie van de Mexicaanse generaal N. Régules, door diens kleindochter. S.d. (in het Spaans).
- XIII/1339: Dagboek van Modeste Loiseau: Notes inédites sur le Mexique. 1864-1867. ms., 1 exemplaar.
- XIII/1340-1341: Emile NOIRSIN. Souvenirs de voyage. Le Mexique. S.d. Dagboek, Emile NOIRSIN. Souvenirs du Mexique. Expéditions du corps belge 1864-1867. Dagboek, ms.
- XIII/1342: Rekeningenboekje. S.d. ms.

XIV. BELGEN EN EGYPTE (1886-1895)

Een aantal Belgische officieren kregen van de Belgische staat de toelating om zich te laten inlijven in de Engels-Egyptische troepenmacht tegen de Madhisten en andere opstandelingen in Egypte en Soedan. De meeste Belgische officieren stonden onder het bevel van Lord Kitchener.

XIV/I-9: Diverse documenten betreffende graaf René-Léon-Marie-Ghislain Carton de Wiart-Bey (1867-1906)(*). Hieronder bevinden zich een biografische notitie (1), diploma's van Egyptische eretekens (2-5) en de toelatingen om deze eretekens in België te dragen (6-9).

(*) R.L.M.Ch. Carton de Wiart: in 1891 als luitenant onder bevel van Lord Kitchener. Kreeg in 1905 de graad van luitenant-kolonel en de titel van Bey. Was in Egypte tijdelang directeur van de gevangenis te Tourah.

XV. KONGO-VRIJSTAAT EN BELGISCH-KONGO (1885-1960) (*)

XV/1-147: Papieren commandant Nicolas-Isidore Tobback (1859-1905), kapitein-commandant van de Force Publique en resident te Stanley Falls.

XV/1-95: Allerlei briefwisseling met de gouverneur-generaal van Kongo en diverse districtscommissarissen. 7.03.1888 - 18.08.1893.

XV/96-147: Diverse rapporten, processen-verbaal, comptabiliteit (vooral ivoorhandel). 1888 - 1893.

XV/148-156: Papieren luitenant-kolonel Alfred-Richard Libert (1884-1934)(**) betreffende de campagnes van 1914-1918. omslagen.

(148): Diverse notities en conferenties door Libert gegeven betreffende de campagnes.

(149): Knipsels betreffende de inname van Tabora, 19.09.1916. (150): Diverse rapporten.

(151): Briefwisseling tussen Libert en kolonel A.C. Huyghe de Mahenge, commandant van de Oost-Afrikaanse troepen. 1917-1918.

(152): Verdediging van de kolonie en zijn Oostgrens : maatregelen, mobilisatie, effectieven e.d. 1915-1918. (153): Verdediging van de oostelijke provincies. 1914-1915.

(154): Operaties in Cameroun. 1914-1916.

(155): Operaties in Rhodesië. 1915.
 (156): Informaties, o.a. ingewonnen door
 spionage, over Oeganda. 1915.

XV/I57-161: Documenten betreffende Scandinavische officieren
 in Kongo en meer speciaal betreffende de Noorse
 majoor Frederik Budde (1885 - ?).

(157): Thierry de MAERE d'AERTRYCKE. Les
 officiers scandinaves au service de l'Etat
 Indépendant du Congo et du Congo Belge.
 Brussel 1959 (uitgegeven) eindwerk van de
 Koninklijk Militaire School, 60 pp. (158):
 Biografische notitie van majoor Frederik Budde.
 S.d. (159): Vertaling in het Frans van het
 dagboek van Frederik Budde betreffende de
 militaire operaties in Yokolo. Getypt, 205 pp.
 (160): Exemplaar van Revue Belgo-Congolaise
 illustrée, 33e jg., nr. 12, december 1962 (met
 artikel over de Deense generaal Frederic Waldemar
 Olsen, 1877-1962). (161): Exemplaar van Revue
 Congolaise Illustrée, 29e jg., nr. 2, februari
 1957.

XV/162: Lijsten van functionarissen (militairen en burgers)
 die naar de Belgische kolonie vertrokken. 1935-1938.
 1 farde.

(*) Gezien de enorme massa documentatie, beschikbaar over de
 vroegere Belgische kolonie, is het onnodig hier nog een
 overzicht of bibliografie te geven.

(**) A. R. Libert: Onderluitenant in 1904, luitenant in 1911,
 kapitein in 1915 en werd dat jaar ten dienste gezet van de
 kolonie. Kapitein-commandant in 1916, In 1919 terug in
 België. Majoor in 1922 en luitenant-kolonel in 1929.

XV/163: Diverse notities van P. Vande Kerckhove betreffende
 de "Société anti-esclavagiste". 1888-1890.

XV/164: Documenten betreffende de benoemingen in de "Force
 Publique" van Belgisch Kongo. 1916-1918. 1 omslag.

XV/165-453: Personalialia: Diverse knipsels en notities.

(165): Lijst gestorven officieren. 1878-1908.
 (166): Inlichtingen betreffende oud-leerlingen
 van de Koninklijke Militaire School, gestorven in

de kolonie. 1878-1908. (167-169): Eregeneraal-majoor Léopold E. Bataille, 1867-1951. (170-171): Kolonel Alexis-Félicien Bertrand. (172-174): Commandant Clément Brasseur (+ 1897). (175): Kolonel Modeste Brohez. (176): Majoor Ernest Cambier (1844 - ?). (177-178): P.L. Cameron. (179-190): Kapitein F. Cassart (+1913). (191-192): Ereluitenant Edgard Cerckel, 1866-1951. (193-204): Kolonel Louis-Napoléon Chaltin, 1857-1933. (205-208): Kolonel Florent Colmant, 1860-1951. (209-214): Henri-Auguste De Bruyne. (215-218): Luitenant Jean Deisser, 1870-1896. (219-223); Alexandre Delcommune. (224): Onderluitenant Edm. De Leeuw, 1890 - ? (225-227): Baron Francis-Ernest-Joseph-Marie Dhanis. (228-263): Ph.H.J. Doquier. Hieronder serie brieven aan zijn schoonbroer Constant Desmet, alsmede zijn dagboek. (264): Dokter Gustave Drijepondt. (265): Majoor Jules Gh. Dugniolle, 1867-1914. (266-269): Generaal Paul Ermens. (270): Gustave G.E. Five. (271-273): J. Florent Fromont. (274): Charles-Adelin Glorie. (275): Florent Joseph-Charles Gorin. (276): Gustave Gustin. (277-279): Kolonel Louis Haneuse. (280-282): Kapitein Edmond-Winnoc Hanssens. (283-285): Generaal ridder Josué Henry de la Lindi. (286-293): Célestin-Louis-Marie-Joseph Hecq, 1859-1910. Brieven aan zijn vriend luitenant Paul Le Grand. (294-302): Baron Alphonse Jacques de Dixmude. (303): Eregouverneur-generaal van Belgisch Congo Pierre-Hubert-Alexandre-Camilie Janssen, 1837-1926. (304-306): Léopold-Louis Joubert.. (307): Jules-Joseph La Haye. (308-310): Commandant Jules Laplume, 1866-1929. (311-313): Commandant Charles Lemaire. (314): Luitenant Emile-Joseph-Guillaume Lémery. (315-316): Baron Charles Liebrechts. (317): Achille-Omer Lisfranc, 1869-1949. (318-335): Arthur-Julien Lochtman. (336-344): M.E.J.F. Loneux. (345-346): Léon Lotar. (346-357): Hubert Lothaire en de Arabische campagne. (358-364): Onderluitenant Edouard-Ferdinand Lahute (+ 1891). (365-369): Justin Malfeyt. (370-379): Oscar Michaux en de opstand der Batetelas. (380): Luitenant J.A. Milz. (381-383): Generaal Philippe Molitor. (384-421): Luitenant-kolonel Emmanuel Muller. Hoofdzakelijk, betreffende de campagne 1914-1918 in Kongo. (422): Frédéric Olsen. (423): Dieudonné-Charles-Joseph Palate. (424-425): Pierre-Joseph Ponthier. (426): Auguste- Théophile Rom. (427) : Louis Royaux.

(428): Charles Stevelinck. (429-430): J.F.V.V. Stoeckel. (432): L. Valcke. (433): Gustave-Adolphe-Jean Romuald Verbrugghe. (433-447): P.J. Vandemoere. O.a. zijn dagboeken. (448): Victor Vanderslyen. (449-452): Alphonse C. Van Gele. (453): Frédéric Wilmet.

XV/454: «Documents devant servir à l'élaboration de l'historique du corps expéditionnaire dans le Moyen Orient. Tome 1.: Documents réunis par le commandement des troupes coloniales belges du Moyen Orient ». (Période : tweede Wereldoorlog). 1 Volume

XV/455: Rapport door R. Van Overstraeten betreffende zijn zending in Duits Oost-Afrika in 1917. 122 pp.

XV/456: Majoor Hubert: overzicht van de militaire operaties in de districten Sankuru en Equator, 1920-1921. 1 volume.

XV/457: Dagordersvande "Force Publique", 1920-1921. 1 omslag.

XV/459: Diverse losse knipsels en notities.

XV/460-472: Diverse notities van Albert Maurice over het na-oorlogse Kongo.

(460) : Internationale Afrikaanse problemen.
 (461): Verhouding met Europa. (462):
 Grondeigendom. (463): Sociale zaken. (464):
 Cooperatieven. (465): Economie. (466):
 Geneeskunde. (467): Handel. (468): Financies.
 (469): Inlandse kunst. (470): Mijnen. (471):
 Vervoer. (472): Geneeskunde.

XVI. BELGEN IN COSTA RICA (1889)

De Belgische militaire aanwezigheid in Costa Rica beperkte zich in feite tot een persoon. Onderofficier A. Romain kreeg toelating om in te gaan op een verzoek van de Costarikaanse regering om aldaar het leger te helpen organiseren. Hij bracht het daar tot generaal (a).

XV/1: Diverse biografische notities betreffende Aristide-Armand-Joseph Romain (1856-1917). 1 omslag.

(a) J.R. LECONTE, Le réformateur d'une armée de l'Amérique centrale. Romain, sous-officier belge, général au Costa Rica, - Revue belge 'Histoire militaire', 16e serie, or. 4, maart 1966, pp. 264-270.

XVII. BELGEN IN THAÏLAND (1896-1914)

Reeds sinds 1839 had België eraan gedacht handelsrelaties met het toenmalige Siam aan te knopen. Zowel de consul generaal Lannoy als d'Egremont, consul generaal te Singapore, waren belast geweest met missies in die zin. In 1860 vestigde een Belgische delegatie zich in Bangkok. Een verdrag "van vriendschap en handel" gesloten tussen koning Léopold II en de koning van Siam bekrachtigde deze situatie. In 1896 werd in Bangkok een legatie en een consulaat generaal geïnstalleerd. De Belgische diplomaat, die ons land vertegenwoordigde aan het hof van Siam, verbleef toen in Peking. Door de installatie van het consulaat generaal werd het "Belgian Honorary Consulate", dat in Bangkok bestond sinds 1884, opgeheven. Bij het begin van de eerste wereldoorlog werden de enkele Belgische officieren in Thailand teruggeroepen (a).

XVII/1-2: Enkele notities over Belgische officieren die in Thailand verbleven.

XVII/3-7: Fotokopies van archiefstukken die zich bevinden te Parijs: Archives du Quai d'Orsay. Correspondance politique. Grande Bretagne. Vol. 903, 904, 905, 906, 907.

(3): Franse minister van buitenlandse zaken aan de Franse ambassadeur in Londen, Parijs, 13.04.1895: Mogelijkheid van Brits protectoraat over Siam. (4): Idem, s.l.s.d.: Inlichtingen over Rolin Jacquemyns. (5): Franse ambassadeur in Groot-Brittannie aan de Franse minister van buitenlandse zaken, Londen, 16.08.1895: Onderhoud met Rolin Jacquemyns over de toestand in Zuid-Oost Azie. (6): Idem, Londen, 30.08.1895: Toestand in Bangkok. (7): Franse minister van buitenlandse zaken aan de Franse ambassadeur in Groot-Brittannie, Parijs, 27.09.1895.

XVII/8-19: Fotokopies van archiefstukken die zich bevinden te Brussel: Ministerie van buitenlandse zaken. Politieke briefwisseling. Siam. 1896-1914. Briefwisseling tussen de Belgische gezant in Thailand en de Belgische minister van buitenlandse zaken.

XVII/20: Kopie van C. de SAINT-HUBERT. Little-known historical facts concerning the relations between Thailand and Belgium. Het artikel verscheen in de pers te Bangkok in 1964.

XVII/21: Kopie van C. de SAINT-HUBERT. Rolin-Jacquemijns (Chao Aphyra Raja) and the belgian legal advieskoers in Siam at the turn of the century. Het artikel verscheen in de pers te Bangkok in 1964

XVII/22: Notities door J. R. Leconte, hoofdconservator van het Koninklijk Legermuseum, aangaande Thailand.

(a) Zie o.a. J.R. LECONTE, Officiers Belges au Siam à la fin du XIXe siècle, Carnet de la Fourragère, 15e série, nr. 7, december 1964, pp. 448-460; M. WALRAET, l'Oeuvre des Belges au Siam à la fin du XIXe siècle, : Bulletin de l'Institut Royal Colonial Belge, dl. XXV, fasc. 2, 1954, pp. 737-756.

XVIII. BELGISCHE DEELNAME AAN DE ZUIDAFRIKAANSE BOERENoorlog
(1899 - 1901)

XVIII/1 : Diverse knipsels en persoonlijke souvenirs van enkele vrijwilligers betreffende de Boerenoorlog.

XIX. BELGEN IN CHINA (1895 - 1923)

De Documenten, die hier besproken worden, behandelen twee onderwerpen, die echter nauw samenhangen: het Belgisch expeditiekorps naar China, na de opstand der Boxers, en het militair korps dat diende als bescherming van het Belgisch gezantschap en als lijfwacht voor de gezant in China.

De Boksers vormden in China een geheim genootschap en lagen aan de basis van de vreemdelingenhatende opstand, die reeds in 1895 begon, na de Chinese nederlaag tegen Japan. De revolte kreeg een nieuwe impuls in 1898 onder invloed van de voor China vernederende eisen van de Europese mogendheden. In 1900 bereikte de opstand zijn hoogtepunt met de moord op de Duitse gezant Ketteler, de plundering van andere buitenlandse missies en de aanslagen op buitenlanders. Een internationale strafexpeditie, onder leiding van de Duitse generaal von Waldersee, werd naar China gezonden en onderdrukte de Boksersopstand. Door het verdrag van 1901 werd China verplicht de opstandelingen te straffen, garanties voor de veiligheid der buitenlanders te geven en een hoge schadevergoeding te betalen.

Ook de Belgen waren van plan een expeditie naar China te zenden. Op 21 juli 1900 gaven de burgemeesters van Brussel (de Mot), Antwerpen (Van Ryswyck), Luik (Kleyer) en Gent (Braun) een manifest uit, waarin zij de oprichting van een strafexpeditie aankondigden. Op 31 juli werd luitenant-generaal Verstraete benoemd tot voorzitter van een uitvoerend comite. Meer dan 3.000 vrijwilligers meldden zich en werden bijeengebracht in het kamp van Beverlo. Het korps zou echter niet vertrekken. Op internationaal vlak, vooral onder invloed van keizer Willem II, rees verzet: een Belgische deelname leek onverenigbaar met het Belgisch statuut van... neutraliteit.

Hoewel het geen korps had uitgezonden, genoot België desondanks van het verdrag van 1901, waardoor aan de buitenlandse mogendheden de toelating gegeven werd om in China een militair korps, als bescherming van de gezant, te hebben. Tot 1923 had België er een klein detachement van ongeveer 20 man, dat om economische redenen werd ontbonden.

Met het expeditiekorps had koning Léopold II ongetwijfeld ook koloniale doeleinden, op het oog, maar hij moest wegens de houding van keizer Willem II bakzeil halen. Niet voor lang echter, want in 1902 verkreeg hij een concessie van 46 ha op de linkerover van de Pei-Ho-rivier, in de nabijheid van Tien-

Tsin. Op 31 augustus 1929 besliste koning Albert I het gebied terug aan China af te staan (a). .

(a) Zie o.a. J.M. FROCHISSE, La Belgique et la Chine. Relations diplomatiques et économiques (1839-1909), Brussel, s.d., 475 pp.; A. DUCHESNE, Il y a un demi siècle... La dissolution de la Légion belge de Chine (1900), - Carnet de la Fourragère, gereeks, nr. 3, 1950, pp. 193-216; IDEM, Quand les Belges devaient partir pour la Chine... Un projet d'expédition contre les Boxers (1900), - Carnet de la Fourragère, 8e reeks, nr. 1, 1948, pp. 24 48 62=82

XIX/1-33: Documenten betreffende het Belgisch expeditiekorps tegen de Bokkers (1900).

XIX/1-17: leden van het expeditiekorps. 17 omslagen.
 (1): Recruitering en recruiteringsagenten. (2): Diverse aanvragen om deel te mogen uitmaken van het korps. (3): Aanvragen van burgers om deel uit te maken van het korps. (4): Aalmoezeniers. (5): Officieren van de burgerwacht. (6): Buitenlandse officieren. (7): Gepensioneerde officieren. (8): Reserve-officieren. (9): Officieren van de infanterie. (10): Officieren van de gezondheidsdienst. (11): Officieren van de intendance . (12): Officieren van de genie. (13): Officieren van de cavalerie. (14): Officieren van de artillerie. (15): Aanvragen voor verplegend personeel. (16): Schrift met samengebrachte aanvragen. (17): Lijst van het effectief.

XIX/18-28: Organisatie van het korps. 11 omslagen.
 (18): Proclamatie der burgemeesters. 21.07.1900. (19): Samenstelling en zittingen van het uitvoerend comité, o.l.v. luitenant-generaal Verstraete. (20): Financiële zijde. (21): Onder-comité van Bergen. (22): Aanwervingsbladen. (23): Installatie van het korps in het kamp van Beverlo. (24): Benoemingen in het korps. (25): luitenant-kolonel Bartels, hoogste in graad in het Belgisch expeditiekorps. (26): Organisatie van het transport. (27): Vlag en uniform. (28): Notities betreffende andere Europese korpsen in China.

- XIX/29-32: Ontbinding van het korps. 4 omslagen.
 (29): Ontbinding . (30): Likwidatie van het materieel. (31); Nog te doene betalingen.
 (32): Diverse notities, waaronder enkele van luitenant-generaal Verstraete.
- XIX/33 : Diverse krantenknipsels.
- XIX/34-40: Documenten betreffende het Belgisch detachement in China (1904-1923).
- XIX/34-37: Organisatie en werking. 4 omslagen.
 (34): Organisatie - benoemingen - algemene voorschriften. 1904-1905. (35): Controle - contracten - personeel. 1904-1910. (36): Instructies voor de officieren. 1911-1912. (37); Rapporten. 1907-1912.
- XIX/38: Uniform, uitrusting en bewapening. 1904-1911. 1 omslag.
- XIX/39: Briefwisseling tussen het ministerie van oorlog en het ministerie van buitenlandse zaken betreffende het Belgische detachement in China. 1909-1912.
- XIX/40: Diverse notities (algemeenheden, samenstelling, uitrusting, klimaat e.d.).

XX. BELGISCHE AUTOKANONNEN IN RUSLAND (1915-1917)

Tijdens de Eerste Wereldoorlog had Rusland herhaaldelijk hulp gevraagd aan de geallieerden, hoofdzakelijk met betrekking tot materieel. België was bereid een korps autokanonnen samen te stellen. Gezien de toestand aan de overstromde Ijzervlakte waren ze hier toch niet te gebruiken. Onder leiding van de autoritaire majoor Collon vertrokken op 21 september 1915 een driehonderdtal Belgen naar Rusland. Het zou een reis om de wereld worden. In Rusland namen zij deel aan het offensief van generaal Broussilov in de zomer van 1916 en in juli 1917 aan dat van Kerenski. De Russische revolutie en de vrede van Brest-Litowsk tussen Rusland en Duitsland, deden de Belgen terugkeren. Via Siberië en Vladivostok bereikte het korps San Francisco in mei 1918. Vandaar trok het korps dwars door Amerika en was juist op tijd terug in België om ingezet te worden in de laatste gevechten met Duitsland (a).

- XX/1: Diverse papieren majoor A. Collon. Hieronder een aantal privebrieven van majoor Collon, officiële briefwisseling in Rusland (organisatie, personeel, materieel e.d.). Hieronder bevinden zich ook dagorders en organisatieschema's. 1915 - 1923.

XX/2 : Papieren René Dewever. Hieronder een serie prive-brieven met zijn verloofde en latere echtgenote, met zijn ouders en beste vrienden. Hieronder ook een reeks documenten betreffende Rusland: dagorders, feestelijkheden e. d. 1915-1921.

(a) Zie o.a. M. ROGEZ, Pages de gloire du Corps expéditionnaire belge des autocanons-mitrailleuses en Russie, Brussel, 1956; C. STIERS, 80.000 km d'un soldat belge pendant la guerre, Walcourt, 1934; O. en M. THIRY, Soldat belge à l'armée russe. Récit de campagne d'une auto-blindée en Galicie, Brussel, 1919; M. THIRY, le tour du monde en guerre des autos-canons belges, 1915-1918, Brussel, 1965. VANDERDONCKT, Avec le corps belge des autos-canons dans la révolution russe, Brussel, 1920.

XXI. BELGISCHE MILITAIRE MISSIE IN ETHIOPIE (1930-1935)

Op aanvraag van de Negus zijn een aantal Belgische officieren vertrokken naar Ethiopië om mee te helpen aan de reorganisatie van het plaatselijke leger. Het uitbreken van de vijandelijkheden met Italië maakte uiteraard een einde aan de Belgisch-Ethiopische samenwerking.

XXI/1: Diverse rapporten betreffende de zending. Dossiers afkomstig van het Ministerie van Landsverdediging: samenstelling, zending en repatriëring.

XXII. BELGISCHE MILITAIRE MISSIE IN IRAN (1935-1936)

Analoog met de zending naar Ethiopië vertrokken een aantal Belgische officieren naar Iran om het leger aldaar te helpen reorganiseren.

XXII/1: Enkele documenten afkomstig van het Ministerie van Landsverdediging: contracten en samenstelling van de missie.

XXIII. BELGISCHE DEELNAME AAN DE OORLOG IN KOREA (1950-1955)

In juni 1950 barstte in Korea een gewapend conflict uit, waarbij het westelijk en oostelijk blok voor de eerste maal de wapens kruisten.

XXIII/1-2: Twee boodschappen van de toenmalige prins (en latere koning) Boudewijn, bij het vertrek der vrijwilligers. 18.12.1950. (Een in het Nederlands en een in het Frans). .

XXIII/3: Diverse dagorders. 1953.

XXIII/4: lijst met gestorven vrijwilligers.

XXIII/5: Notitie betreffende de Belgische en Luxemburgse deelname.

XXIII/6: Brochure betreffende de Britse deelname.

XXIII/7-12: Code voor briefwisseling tussen Brussel en Tokio.

XXIII/13: Dagboek: Uur per uur overzicht van de gebeurtenissen: 11.04.1953-21.06.1955. Achteraan is een schriftje vastgelijmd met lijst van gestorven, gekwetsten en vermisten .

XXIII/14: Register ingekomen stukken. 1955.

XXIII/15: "Carnet de Campagne", anoniem.
18.12.1950 - 11.04.1953.

XXIII/16: Gebruik van telegrammen tussen Brussel en Tokio.
1951-1954.

XXIII/17: Briefwisseling tussen diverse instanties om materieel betreffende de oorlog in Korea te schenken aan het Koninklijk legermuseum. 1953-1955.

XXIII/18: Diversen.

INDEX

In onderstaande index worden de belangrijkste eigennamen, plaatsnamen en begrippen, die voorkomen in deze inventaris, opgenomen.

Van de meeste militairen wordt ook de graad gegeven. Vooral wat betreft de Mexicaanse expeditie, kan het voorkomen dat van een militair twee graden gegeven worden: deze die hij had in Mexico en deze die hij later nog in België in het aktief leger bekomen heeft.

De Romeinse cijfers verwijzen naar het hoofdstuk, de arabische naar het desbetreffende document: b.v. BERARDI: X/368 betekent: hoofdstuk X (Belgen in dienst van de Pauselijke staten), document 368. De volgorde der namen gebeurt volgens het hoofdwoord; b.v. La Loma staat vermeld als Loma, La, en baron A. van der Smissen als: Smissen, baron A. van der.

De uitdrukking "in Belgisch-Kongo" werd gebruikt voor alle militairen, die in Kongo zowel voor als na 1908 hebben gediend.

ACHEUX, d' : XIII/811 .

Acambaro, plaats in Mexico: XIII/384.

ADAM, Joseph-Antoine, Belgisch luitenant in Mexico: XIII/175-188

AERTS, Eugène, Pauselijk Zouaaf : X/10.

Agnani, plaats in Italië; X/340.

AGRY, Frans officier in Pauselijke dienst: X/313.

Ajasujuco, plaats in Mexico: XIII/253. "

ALCANTARA, graaf Louis Marie Joseph d', Pauselijk zouaaf: X/11.

Alhão, vrijwilligers van -, Portugees korps : II/44-45.

ALTWIES, Jean-Antoine, Belgisch majoor in Mexico:

XIII/244-245, 499-500, 505, 858-859.

AMIABLE, Belgisch vrijwilliger in Mexico: XIII/1337.

Aguapendente, plaats in Italië: X/299.

AQUINO, Pauselijk Zouaaf: X/336.

Arabische campagne: XV/346-357.

Ariano, plaats in Italië: X/337.

ARON, Nestor, Belgisch vrijwilliger voor Griekenland: I/2.

ARTEAGA, José-Maria, Mexicaans generaal: XIII/265, 285.

ASCASUBI, Hilario, Argentijns luitenant-kolonel: XI/3.

Aurèles, La, plaats in Mexico: XIII/350, 1062-1078.

BANDEIRA, Sà de, Portugees generaal: II/37-48.

BARTELS, Belgisch luitenant-kolonel, commandant van de Chinese expeditie: XIX/25.

- BARTHOLOT, Belgisch vrijwilliger in Mexico: XIII/508.
 BASSOMPIERRE, de: XIII/256, 261, 268, 271, 329-330, 1037.
 BATAILLE, Léopold E., Belgisch generaal: XV/167-169.
 Batetelas, Kongolese volksstam, XV/370-379.
 BAVIERE, Désiré VANDEN, Pauselijk Zouaaf; X/162-163.
 BAZAINE, Achille-François, Frans maarschalk: XIII/165-172,
 253, 277, 279, 355, 492, 505, 546, 552, 608-610, 632-634, 815.
 BECDELIEVRE, graaf L.A., Frans luitenant-kolonel in
 Pauselijke dienst: X/187-246, 269, 317.
 Belgische neutraliteit : II/89-91.
 Belgisch vreemdelingenlegioen: II/1-16.
 BELIAS, Jules de la, Pauselijk Zouaaf: X/291 .
 BERARDI, Pauselijk Zouaaf: X/368.
 BERTRAND, Alexis-Félicien, Belgisch kolonel: XV/170-171.
 BIROT, Belgisch vrijwilliger in Mexico: XIII/189.
 BLESER, Belgisch onderluitenant in Mexico: XIII/499-500, 562, 584.
 BLONDEEL van CEULENBROECK, Edouard, Belgisch diplomaat:
 VII/1, V/11.
 BLUMENSTIHL, Frans militair in Pauselijke dienst : X/272, 378.
 BODART, François-Louis-Alex., Belgisch vrijwilliger in
 Mexico, XIII/190-191.
 BOIS d'AISCHÉ, graaf Ferdinand-M. -J. -Gh. du, pauselijk
 Zouaaf: X/12
 BORREMANS, J., Pauselijk Zouaaf: X/13.
 BOSCHMANS, Ed., Belgisch vrijwilliger in Mexico: XIII/192.
 BOUCKAERT, Edouard, Pauselijk Zouaaf: X/14-18.
 BRACKE, Léon, Pauselijk Zouaaf: X/19.
 BRASSEUR, Clément, Belgisch commandant in Belgisch-Kongo:
 XV/172-174.
 BROHEZ, Modeste, Belgisch kolonel in Belgisch-Kongo: XV/175.
 BRON, August, vrijwilliger in de Krimoorlog, IX/3-16.
 BRUYNE, Henri -Aug. De, Belgisch militair in Belgisch-Kongo:
 XV/209-214.
 BUDDE, Frederik, Noors majoor in Belgisch-Kongo: XV/157-159.
 BURDO, Pauselijk Zouaaf: X/20-21 .
 BUSCH, Oscar-Sch. -B. van den, Belgisch onderluitenant in
 Mexico: XIII/903-907 .
 BUSSCHERE, Charles De, Pauselijk Zouaaf: X/44.
 BUYENS, Giacomo, Pauselijk Zouaaf: X/22-29.
 BUZEN, G., Belgisch generaal en politicus: IV /3.
- CAMBIER, Ernest, Belgisch majoor in Belgisch-Kongo: XV/176.
 CAMERON, P. L., Belgisch militair in Belgisch-Kongo: XV/177-187.
 CANTO, Mexicaans generaal: XIII/562.
 Capiaumont, bataljon partizan en van -: II/17-19.
 CARLOT, A., Belgisch majoor, onderluitenant in Mexico:
 XIII/193, 249, 256, 261, 267.
 CARTON de WIART, graaf René-L. -M. -Gh., Belgisch officier,
 Bey in Egypte: XIV/1-9.
 CASSART, Fl., Belgisch kapitein in Belgisch-Kongo: XV/178-190.

- CASTAGNY, de, Frans generaal: XII 1/560.
Castro-Verde, plaats in Portugal, 11/47-48.
 CATHELINÉAU, Officier in Pauselijke dienst: X/192,198,203.
 CATTOIR, Belg in de Pauselijke Staten: X/30-33.
 CERKEL, Edgard, Belgisch officier in Belgisch-Kongo: XV/191-192.
 CEULENEER, Jean-Godfr. -Xavier de, Belgisch kapitein: IV/3.
 CHALTIN, Louis-Napoléon, Belgisch kolonel in Belgisch-Kongo:
 XV/193-204.
 CHAMBURE, H.D.A. Pelletier de, Pauselijk Zouaaf: X/34.
Charco-Redondo, plaats in Mexico: XIII/588-593, 604-607,881.
 CHARLIER, LE, Belgisch luitenant-kolonel: 11/28-36, 39-44,
 49-50; III/1.
 CHARLOTTE, keizerin van Mexico: XIII/251,354,502,1335.
Charo, plaats in Mexica: XIII/375.
 CHAZAL , baron Ernest-Jules, Belgisch kapitein in Mexico:
 XIII/194-286.
 CHAZAL, baron Félix-Emm. -Pierre, Belgisch luitenant-generaal
 en politicus: XIII/1,158-164,167-172,174,194-
 286,804,862, 1317-1332.
Chiachapulco, plaats in Mexico: XI11/255.
 CLAESSENS, Jacques-Auguste-Joseph, Belgisch vrijwilliger in
 Mexico: XI11/423.
 COENEGRACHTS, Belgisch aalmoezenier in Mexico: XI11/509-510.
 COLLON, A., Belgisch majoor: XX/I.
 COLMANT, Florent, Belgisch kolonel in Belgisch-Kongo:
 XV/205-208.
 COMMINGUES-GUITAUD, de, Frans gezant in België: XIII/201-208.
 Compagnie belge de colonisation: V/1,251-
 295,297-299,300-306, 314,316.
 COOMANS, Léocadie: verpleegster bij de Pauselijke zouaven:
 X/35.
 CORNET, Frédéric: Pauselijk Zouaaf: X/36.
Corneto, plaats in Italië: X/316.
 COSIJN, Léonard, Pauselijk Zouaaf: X/37-38.
 COURTOIS, Joseph-Alexandre: Pauselijk Zouaaf: X/39.
 CRISPIELS, Georges, Belgisch vrijwilliger in Mexico:
 XIII/287-288.
 CROMBE, Victor-Alexandre, Pauselijk Zouaaf: X/40.
 CROONENBERGHS, Louis, Pauselijk Zouaaf: X/41-43.
- DANSE, J.M.M., Belgisch vrijwilliger in Mexico: XIII/289.
 DAVREUX, Belgisch luitenant in Mexico: XIII/499-500, 528.
 DEBROUWERE, Polydore, Pauselijk Zouaaf: X/48-64.
 DECHANGE, Ch., scheepsdokter van de "Louise-Marie": V/315.
 DECLEVE, Gustave, Belgisch vrijwilliger in Mexico: XIII/290-292.
 DEHON, Jean-Baptiste, Belgisch vrijwilliger in Mexico:
 XI11/293-294.
 DEISSER, Jean, Belgisch luitenant in Belgisch-Kongo: XV/215-218.
 DELAND, Charles-Henri, Belgisch vrijwilliger in Mexico:
 XI11/295.

- DELANNOY, Eugène-Louis-Jos., Belgisch kapitein in Mexico: XIII/633-634, 1100-1115.
- DELAUNOY, Louis, Belgisch kapitein in Mexico: XIII/231,311, 494,499-500.
- DELBAERE, Polydore, Pauselijk Zouaaf: XV/65-66.
- DELCOMMUNE, Alexandre, Belgisch militair in Belgisch-Kongo: XV/219-223.
- DENAUX, Jules-Henri-Edouard, Pauselijk Zouaaf: X/67.
- DE ROTE, Belgisch consul-generaal in Buenos-Aires: XI/4-14.
- DEVAUX, Ed.-L.-Alph., Belgisch kapitein in Mexico: XIII/312-315, 1100-1115.
- DEVOLDER, Pieter, Pauselijk Zouaaf: X/68-70.
- DEWEVER, René, Belgisch vrijwilliger in Rusland: XX/2.
- DEWILDE, Charles, Belgisch vrijwilliger in Mexico: XI/11/542.
- DHANIS, baron François-Ernest-Joseph-Marie: XV /225-227.
- DIAZ, Porfirio, Mexicaans generaal en staatsman: XI/11/283.
- DONNERS, Edouard, Pauselijk Zouaaf: X/76.
- DOQUIER, Ph. H. J., Belgisch militair in Belgisch-Kongo: XV/228-263.
- DOUAY, Abel, Frans generaal: XIII/568,604-610.
- DRIESSCHE, VANDEN, Belgisch aalmoezenier bij de Pauselijke Zouaven: X/14-18.
- DRIJEPONDT, Gustave, Belgisch dokter in Belgisch-Kongo: XV/264.
- DUBOIS, Adhémar, Pauselijk Zouaaf: X/71-74.
- DUFOUR, Belgisch officier in Mexico: XIII/255,1100-1115.
- DUGNIOLLE, Jules, Belgisch majoor in Belgisch-Kongo: XV/265.
- DUMOULIN, Belgisch vrijwilliger in Mexico: XIII/508.
- DUVIVIER, Paul-Ed. -Em., Pauselijk Zouaaf : X/75.
- Eastern Coast of Central America Commerce and Agricultural Company: V/251-295, 298.
- ELOIN, F., Kabinetschef van keizer Maximiliaan van Mexico: XIII/165-172,208,242-246,260,281,284.
- ERMENS, Paul, Belgisch generaal in Belgisch-Kongo : XV /266-269
- EUCHENE, A.V., Belgisch generaal: XIII/325-327.
- EVAIN, L.A.f., Belgisch generaal en politicus: 111/1-2.
- FAILLE d'HUYSSSE, baron Julien della, Pauselijk Zouaaf, X/77-78.
- FIVE, Gustave G.E., Belgisch militair in Belgisch-Kongo: XV/270.
- FLORIN, Julien, Belgisch vrijwilliger in Mexico: XIII/317-323.
- FONTAINE, ferdinand De, Pauselijk Zouaaf: X/45-46
- FONTEYNE, Jean, Pauselijk Zouaaf:X/80.
- FOURY, Ferd.-l, Belgisch generaal: XIII/579.
- Frapuato, plaats in Mexico: XII/564.
- Frascati, plaats in Italië : X/284.
- FRERE-ORBAN, H.J.W., Belgisch politicus: XIII/196-200.
- FROMONT, J. Florent, Belgisch militair in Belgisch-Kongo: XV/271-273.
- Frosinone, plaats in Italië: X/325.

- Gaeta : plaats in Italië: X/360.
 GARIBALDI: X/356,364.
 GAUCHIN, Auguste-Joseph, Belgisch kolonel, kapitein in Mexico: XIII/324-422,528,532.
 GAUCHIN, Constant-Edouard, Belgisch kapitein in Mexico: XIII/397-422.
 GELE, Alphonse C. VAN, Belgisch militair in Belgisch-Kongo: XV/449-452.
 GERARD, Edouard-Désiré, Belgisch vrijwilliger in Mexico: XIII/423-424.
 GERARD, Emmanuel-Jos., Belgisch onderluitenant in Mexico: XIII/425-426.
 GERNAY, Alphonse-François, Pauselijk Zouaaf: X/81-82.
 GLIBERT, Joseph-Nicolas, Belgisch dokter in Mexico: XIII/427-430,524.
 GLORIE, Charles-A., Belgisch militair in Belgisch-Kongo: XV/274.
 GORIN, Florent-Joseph-Gustave, Belgisch militair in Belgisch-Kongo: XV/275.
 GOUZEE, Eugène-E., Belgisch kapitein in Mexico: XIII/523.
 GOYON, graaf Charles de, Frans generaal in Italië: X/270-350.
 GRAIVE, Michel-Emile LE, Belgisch vrijwilliger in Mexico: XIII/471.
 GRANGE, Louis-Jules, Belgisch vrijwilliger in Mexico: XIII/423.
 GROOTE, Jean-Baptiste DE, Pauselijk zouaaf: X/47.
Guanajuato, plaats in Mexico: XIII/531,537,550,552,564,578,
 GOILHEM, Frans kolonel in Mexico: XIII/619-620.
 GUSTIN, Gustave, Belgisch militair in Belgisch-Kongo: XV/276.
 HANEUSE, Louis, Belgisch kolonel in Belgisch-Kongo: XV/277-279.
 HANSSENS, Edmond-Winoc, Belgisch kapitein in Belgisch-Kongo: XV/280-282.
 HAYE, J.J. LA, Belgisch militair in Belgisch-Kongo: XV/307.
 HECHT, VANDER, oprichter van de "Compagnie belge de colonisation": V/298.
 HECQ, C.L.M.J., Belgisch militair in Belgisch-Kongo: XV;286-294.
 HEMPTINNE, Félix de, Pauselijk Zouaaf: X/83-86.
 HEMPTINNE, Paul de, Pauselijk Zouaaf: X/83-86.
 HENROTTE, Th., Pauselijk Zouaaf: X/87.
 HENRY de la LINDI, ridder Josué, Belgisch militair en Belgisch-Kongo: XV/283-285.
 HERRING, Paul, Pauselijk Zouaaf: X/88.
 HEURION, François, Belgisch luitenant in Mexico: XIII/494.
 HILDEBRAND, Dom: zie HEMPTINNE, Félix de.
Hixtlahualca, plaats in Mexico: XIII/375.
 HODISTER, Arthur, Pauselijk Zouaaf: X/89.
 HOTZE, Fr. de, Oostenrijks officier in Mexico: X111/342.
 HUART, baron Frédéric-Victor -d', Belgisch luitenant, bijzondere gezant in Mexico: XIII/388,431-457,579,858-859.
 HUBERT, Belgisch majoor in Belgisch-Kongo: XV/456.

HURE, LA, Directeur van de Koninklijke Belgische Marine: V/11 b.
 HUYGHE de MAHENGE, A. C., Belgisch kolonel, kommandant der
 Oost-Afrikaanse troepen: XV/151.

HUYSMANS, Jules-César, Belgisch kapitein in Mexico: XIII/248,
 268,271,273,1037.

JACQUES de DIXMUDE, baron Alphonse, Belgisch militair in
 Belgisch-Kongo: XV/294-304.

JAEGHER, de, Belgisch kolonel: XIII/810.

JANSSENS, J.M., Pauselijk Zouaaf: X/90.

JANSSENS, P. H.A. c., eregouverneur van Belgisch Kongo: XV/303.

JEANNINGROS, J.F., Frans generaal in Mexico: XIII/607.

JOLY, E.J.F., Belgisch vrijwilliger in Mexico: XIII/461-466.

JOUBERT, L. L., Pauselijk en Frans officier in Belgisch-
 Kongo: XV/304-306.

KEYMEULEN, Albert Van, Pauselijk Zouaaf: X/165.

KENSIER, Zéphir, Belgisch majoor: IV/4-6.

KERCKHOVE Paul van de, Pauselijk Zouaaf: X/91-96.

KERCKHOVE de DENTERGHEM, Philippe de, s.i., Pauselijk Zouaaf:
 X/97.

KERVYN de VOLKAERSBEKE, baron E.Ph.J.Ch.Gh., Pauselijk
 Zouaaf: X/98.

LAHUTE, E. F., Belgisch militair in Belgisch-Kongo: XV/358-364.

LALLEMAND, Oscar-François, Pauselijk Zouaaf: X/99.

LAMBERMONT, baron August: III/3-9.

LANGEVELT, F. Van, Pauselijk Zouaaf: X/166-167.

LANNOY, Frédéric-Charles-Louis de, Belgisch kapitein in
 Mexico: XIII/296-310,476,499-500,506-
 508,512,519,522,525, 528,534,663-717.

LAPLUME, Jules, Belgisch kommandant in Belgisch-Kongo:
 XV/308-310.

LAVERINE, Frans officier in Pauselijke dienst: X/302.

LEEUW, Edm. DE, Belgisch officier in Belgisch-Kongo: XV/224.

LEGON, Victor-Hyppolite, Belgisch vrijwilliger in Mexico:
 XIII/468-470.

LEJEUNE, Ernest-Lambert, Belgisch dokter in Mexico: XIII/474-475

LEMAIRE, Charles, Belgisch officier in Belgisch-Kongo: XV/311-313

LENERY, E.J., Belgisch militair in Belgisch-Kongo: XV/314.

LEOPOLD I, Koning der Belgen: XIII/201-208,545,554.

LEOPOLD II, Koning der Belgen: XIII/201-208,573.

LIBERT, Alfred-Richard: Belgisch officier: XV/148-156.

LIEBRECHTS, baron Charles: Belgisch militair in Belgisch-
 Kongo: XV/315-316.

LIMBURG-STIRUM, graaf Engelbert-Ch. -L. de, Pauselijk Zouaaf:
 X/100-101.

LISFRANC, Ach.-Omer, Belgisch militair in Belgisch-Kongo: XV/317

LOCHTMANS, A.J., Belgisch militair in Belgisch-Kongo: XV/318-335

- LOISEAU, Modeste, Belgisch kolonel, kapitein in Mexico:
XIII/375, 476-754, 845, 1095-1099, 1339.
- Loma, La, plaats in Mexico; XIII/265-279, 281, 490, 663-717, 834-835, 853, 855, 881, 1062-1076.
- LOMNITZ, J. H., Belgisch vrijwilliger voor Portugal: II/51-64.
- LONEUX, M. E., Belgisch militair in Belgisch-Kongo: XV /336-344.
- LOTAR, Léon, Belgisch militair in Belgisch-Kongo: XV/345-346.
- LOTHAIRE, H., Belgisch militair in Belgisch-Kongo: XV/346-357
- Loulé, plaats in Portugal: II/43-44.
- LOYSEL C., kabinetschef van keizer Maximiliaan:
XIII/250, 274, 280, 354.
- MADELOT, kapitein: XIII/565-566.
- MAGNY, de, kapitein in Pauselijke dienst: X/236-238.
- MALFEYT, Justin, Belgisch militair in Belgisch-Kongo: XV/365-369
- MARIA, Dona, koningin van Portugal: II/51.
- MARTELLI, Portugees kapitein: II/43-44.
- MARTINI, graaf Ernest-Ferdinand, Pauselijk Zouaaf: X/102-109.
- MASSON, Ernest, Frans handelaar in Mexico: XIII/492, 502, 554, 578, 639, 641, 643.
- MAUSSION, de, Frans generaal: XIII/343, 345, 348, 357, 361, 363.
- MAXIMILIAAN, aartshertog van Oostenrijk en keizer van Mexico:
XIII/165-172, 201-208, 488, 490, 502, 631, 639, 641, 643, 763-771, 1335.
- Medeah, plaats in Algerië: IV/2.
- MENDEZ, Ramon, Mexicaans generaal: XIII/283, 285, 372, 503, 507, 521, 523, 528, 532, 535, 536, 1035.
- MENDIZABAL, Portugees agent in België 11/49-50.
- MERCKX, H., Pauselijk Zouaaf: X/110.
- MERODE, Mgr. Xavier de, Pauselijk prominster van oorlog:
X/187-379.
- Mertola, plaats in Portugal: II/39-40.
- MEULEMEESTER, Désiré DE, Belgisch vrijwilliger in Mexico:
XIII/316.
- MICHAUX, Oscar, Belgisch militair in Belgisch-Kongo: XV/370-379.
- Michoacan, plaats in Mexico: XIII/234, 250. .
- MILZ, J.A., Belgisch militair in Belgisch-Kongo: XV/380.
- MINGELS, Emmanuel, Belgisch vrijwilliger in Argentinië: XI/1-3.
- MISSON, Auguste, Pauselijk Zouaaf: X/111.
- MOELLER, Jean, Pauselijk Zouaaf: X/112-119.
- MOLITOR, Ph., Belgisch militair in Belgisch-Kongo: XV/381-383.
- Monroe, doctrine van -: XII 1/554. .
- Monterey, plaats in Mexico: XIII/580-581.
- Monte Rotondo, plaats in Italië: X/314, 324, 375.
- Morelia, plaats in Mexico: XIII/284, 357, 365, 486, 527, 529, 533, 535, 1062-1076.
- MOORE, Thomas Overton, gouverneur van de staat Louisiana: XII/1
- MORY, Louis-P.J., Belgisch kolonel, sergeant in Mexico:
XIII/755-758.
- MOREL, Henri, Pauselijk Zouaaf: X/120.

MORICIERE, de la, Frans generaal in Pauselijke dienst: X/196.
MORTILLET, Joseph-Alexandre-Eugène de, Frans kolonel in
Pauselijke dienst: X/351-379.
MOUSTY, Victor-Joseph, Pauselijk zouaaf: X/121-122.
MULLER, Emm., Belgisch officier in Belgisch-Kongo: XV/384-421.

NAPOLÉON III, keizer van Frankrijk: XIII/639.
Nanano, plaats in Italië: X/322.
NEVEUX, François, Pauselijk Zouaaf: X/123.
NOIRSIN, Emile, Belgisch vrijwilliger in Mexico: XIII/1340-1341.
NOTHOMB, J.B., Belgisch staatsman: III/1.
NOUE, de, Frans generaal in Italië: X/343.
NUGON, Pauselijk Zouaaf: X/286.

OBERT, oprichter van de "Compagnie belge de colonisation":
V/298,313,316.
Oajaca, plaats in Mexico: XIII/233-234,639,814.
OLSEN, Frédéric-Waldemar, Deens generaal in Belgisch-Kongo:
XV/157,160,422.
OOST, J.E.A. VAN, Pauselijk Zouaaf: X/168.
Oran, plaats in Algerië: IV/1 .
Orizaba, plaats in Mexico: XIII/255.
ORNANO, Mexicaans kolonel: XIII/617,622.
OSMONT, A.A., Frans generaal in Mexico: XIII/539,550,559.
OVERSTRAETEN, R. VAN, Belgisch officier in Belgisch-Kongo:
XV/455.

PAAPS, aalmoezenier bij de Pauselijke Zouaven: X/124-128.
PALACIOS, Mexicaans dokter: XIII/278.
PALATE, Dieudonné-Charles-J., Belgisch militair in Belgisch-
Kongo: XV/423.
Passo di Corràze, plaats in Italië: X/226.
Patrick, Heilige, lers bataljon in Pauselijke dienst :
X/252,254
Patzcuaro, plaats in Mexico: XIII/845.
PEDRO, Don, keizer van Brazilië, II/1-16.
PHILIPART, Prosper, Belgisch vrijwilliger in Mexico:
XIII/759.
PHILIPS, Hyppolite, Belgisch vrijwilliger in Mexico:
XIII/760-762.
PIERRON, Ed., Frans officier in Mexico: XIII/275 .
PIMODAN, G. de, Frans generaal in Pauselijke dienst: X/129-
133,248-269
PIUS IX, Paus: X/241,326,340.
POELMAN, Lionel, Belgisch onderluitenant, kapitein in het 18e
Mexicaans linieregiment: XIII/763-771.
POLLET, Léopold-Florin: Belgisch vrijwilliger in Mexico:
XIII/772-773.
PONCIN, Belgisch onderluitenant in Mexico: XIII/272.
Ponte Corvo, plaats in Italië: X/359.

- Ponte Lucano, plaats in Italië: X/371 .
 PONTHER, P. J., Belgisch militair in Belgisch-Kongo:
 XV/424-425
 POTIER, graaf Charles-Marie de, Frans officier in Mexico:
 XIII/208,242-245,251,253,258-260,487,491-
 492,842,846,850.
 PRAET, J. VAN, Belgisch politicus:XIII/196-200.
 PREVAULT, A., Frans officier in Mexico: XIII/586,598, 609,630
Puebla, plaats in Mexico: XIII/811.
 PUTTE, Charles-Louis VANDE, Belgisch vrijwilliger in Mexico:
 XIII/863-869.
 PUYDT, Remy de, Belgisch kolonel: V/192-328.
- Querendaro, plaats in Mexico: XIII/372,622.
- RAYBOND, Maxime, Frans luitenant-kolonel: I/2.
 REGULES, Nicolas de, Mexicaans generaal: XIII/245,254,265,
 512,528,842,1338.
 RESIMONT, Zénon de, Pauselijke Zouaaf: X/134-146.
 RIBYERS, Pauselijk Zouaaf: X/332.
Rio Frio, plaats in Mexico: XIII/431-457,579,858-859.
 ROELEN, Van, Belgisch onderluitenant in Mexico: XIII/524,
 882-885.
 ROGIER, Ch., Belgisch politicus: XIII/1.
 ROLIN-JACQUEMYS, Belgisch diplomaat in Thailand:
 XVII/4-5, 20-21.
 ROM, Aug., Belgisch militair in Belgisch-Kongo: XV/426.
 ROMAIN, Aristide, Belgisch militair in Costa-Rica: XVI/I.
 ROY, Max LE, Belgisch vrijwilliger in Amerikaans
 Secessieoorlog: XII/1.
 ROYAUX, Louis, Belgisch militair in Belgisch-Kongo:XV/427.
- SALAZAR, Prospero, Mexicaans general: XIII/265.
 SALMONNIERE, de la, officier in Pauselijke dienst: X/239.
San Luis de Potosi, plaats in Mexico: XIII/563,617,621,630.
 SANTINI, Géréme, Pauselijk Zouaaf: X/335.
 SCARSEZ de LOCQUENUEILLE, Anatole-Adelbert-Ange, Pauselijke
 Zouaaf: X/152.
- SCHRYNMAKERS, Arsène de, Belgisch kapitein in Mexico:
 XIII/485-486,490-491,493,495-
 496,498,507,523,555,558,573, 585,599,663-
 717,774-776.
 SCHUTJES, Louis, Pauselijk Zouaaf : X/153.
Sepra, fort van-, plaats in Portugal: 11/41-42.
 SETTEGAST, Jean, Belgisch luitenant-kolonel, onderluitenant
 in Mexico: XIII/551.
 SEVEREN-ENTE, Hendrik Van, Pauselijk Zouaaf: X/169-171.
 SION, Léon, Pauselijk Zouaaf: X/154.

- SMEESTERS, Théophile-Jean-Mathias, Belgisch kapitein in Mexico: XIII/777-787 .
- SMISSEN, baron Alfred van der, Belgisch luitenant-generaal, kommandant der Belgen in Mexico: XIII/228-233,242-245,251-252,257,260,265,277-280,282-285,334-335,346,350,379,476,478-480,493-494,507-508,510-511,514,516,518-520,526-527,529,531, 537,542,544-546,553,556-558,561,563,567,568-569, 572,580-581,589-599,642,644-660,815-816,839,842-843,845,850,853,855, 857,870-880.
- SNYERS, H.H., Pauselijk Zouaaf: X/155.
- SOENEN, Henri, Pauselijk Zouaaf: X/156.
- SPINNOX, Johan-Henri, Pauselijk Zouaaf: X/157.
- STASSIN, Com., Belgisch luitenant in Mexico: XIII/523.
- STEENKISTE, Jean-A., Pauselijk Zouaaf: X/172-173.
- STEVELINCK, Charles, Belgisch militair in Belgisch Kongo: XV/428.
- STEYT, Hector, Pauselijk Zouaaf: X/158.
- STOECKEL, J.F.V.V., Belgisch militair in Belgisch Kongo: XV/429-430.
- STOOPS, A.D., Belgisch kapitein, onderluitenant in Mexico: XV/523.
- STRATEN WAILLET, baron Louis van der, Belgisch luitenant-kolonel, luitenant in Mexico: XIII/881 .
- Tacambaro, plaats in Mexico: XIII/174,196-200,242-264,267, 425-426, 485,487,489,527,544,663-717,834-835,842,846,881, 1035,1062-1078,1333.
- TACK, S.J., Belgisch luitenant in Mexico: XIII/633-634.
- Tacubaya, plaats in Mexico: XIII/343.
- TAILUED, August, Pauselijk Zouaaf: X/159.
- Tahuacan, plaats in Mexico: XIII/811 .
- TESCH, V., Belgisch politicus: XIII/I.
- THUN de HOHENSTEIN, Frans, Oostenrijks generaal: XIII/269, 503,513,522,551,561.
- TIMMERHANS, François, Belgisch kapitein in Mexico: XIII/561 , 633-634.
- TIZZANI, Mgr., groot-aalmoezenier der Pauselijke Troepen : X/467.
- T'KINT de ROODENBEEK, August, Belgisch consul generaal in Centraal Amerika: V/320.
- TOBBACK, Nicolas-Isidore, Belgisch kapitein bij de Force Publique, resident te Stanley-Falls: XV/1-147.
- TRAZEGNIES, de, Belg in Italië : X/160.
- TRICOT, Emile, Belgisch sergeant in Mexico: XIII/542.
- TYDGADT, Constant, Belgisch majoor in Mexico: XIII/234,245-246,256,258,788-862.
- TYDGADT, LA., Belgisch kapitein in Mexico: XIII/514,843-862.
- URSEL, graaf Ch. d', Pauselijk Zouaaf: X/161

- VALCKE, L., Belgisch militair in Belgisch-Kongo: XV/342.
- VANDE MOERE, P.J., Belgisch militair in Belgisch-Kongo:
XV/433-447.
- VANDERSLYEN, Victor, Belgisch militair in Belgisch-Kongo:
XV/448.
- VANDERSTRAETEN, Hypp., Belgisch vrijwilliger in Griekenland:
I/1-3.
- VANDERVRECKEN de BORMANS, Edm., Belgisch majoor: IV/2.
- VANKERKHOVEN, Guillaume, Pauselijk Zouaaf: X/164.
- VASCONCELLOS, Portugees majoor: II/43-44.
- VAULX de CHAMPION, Charles de, Pauselijk Zouaaf: X/175.
- VERBRUGGHE, Gustave, Belgisch militair in Belgisch-Kongo:
XV/433.
- VERCAMER, Belgisch dokter in Mexico: XIII/274,474,538,856,
1100-1115.
- VERHOYEN, Polydor, Pauselijk Zouaaf: X/176.
- VERSTRAETE, Belgisch luitenant-generaal: XIX/32.
- VERSTRAETEN, Alphonse, Belgisch luitenant in Mexico:
XIII/886-893 .
- VILLERMONT, graaf de, voorzitter van het recruteringscomite voor
het Pauselijk leger: X/178-182.
- VILLERS, H. de, Pauselijk Zouaaf: X/183-185.
- VISART de BOCARMÉ, graaf Léon, Belgisch majoor in Mexico:
XIII/259,350,384-385,894-902.
- Waalse garden: I/1-16.
- WAHIS, baron Théophile, Belgisch luitenant-generaal, luitenant
in Mexico XIII/530,908-983.
- WALTON, Emile, Belgisch vrijwilliger in Mexico: XIII/984-988.
- WAUMAN, Aloïs, Pauselijk Zouaaf: X/186.
- WIDY, Belgisch vrijwilliger in Mexico: XIII/989-1003.
- WINAND, Victor-Erasme, Belgisch majoor, kapitein in Mexico:
XIII/379,1004-1035.
- WOHLGEMUETH, Marius, Frans (?) kapitein in Griekenland: I/3.
- WUERTH, Jules-Louis-Denis, Belgisch luitenant in Mexico:
XIII/1036.
- WUILLOT, Belgisch dokter in Mexico: XIII/524.
- Yaniqueo, plaats in Mexico: XIII/250.
- YPERZEELE, Adolf van, Pauselijk Zouaaf: X/174.
- Zinapecuaro, plaats in Mexico: XIII/540.
- Zitacuaro, plaats in Mexico: XIII/248,350,815-816.

INHOUD

I. De Griekse vrijheidsstrijd (1823-1830)	3
II. Belgische expeditiekorpsen en de Portugese burgeroorlog (1832-1834)	4
III. Recrutering voor Spanje (1833-1839)	7
IV. Belgische officieren in Aigeri~ (1840-1861)	8
V. Kolonisatiepoging in Santo Tomas - Guatemala (1841-1856)	10
VI. Kolonisatiepoging in Santa Catharina - Brazilië (1841-1845)	15
VII. Kolonisatiepoging in Ethiopië (1842-1844)	16
VIII. Belgen in Duitse Marinedienst (1848-1852)	17
IX. Belgen tijdens de Krimoorlog (1853-1856)	17
X. Belgen in dienst van de Pauselijke Staten (1860-1870)	18
XI. Belgen in Argentinië (1861-1866)	30
XII. Belgische deelname aan de Amerikaanse Secessieoorlog (1861 -1863)	31
XIII. De Belgische expeditie naar Mexico (1864-1867)	32
XIV. Belgen in Egypte (1886-1895)	59
XV. Kongo-Vrijstaat en Belgisch-Kongo (1885-1960)	59
XVI. Belgen in Costa Rica (1889)	62
XVII. Belgen in Thailand (1896-1914)	63
XVIII. Belgische deelname aan de Zuidafrikaanse Boerenoorlog (1899-1901)	64
XIX. Belgen in China (1895-1923)	65
XX. Belgische autokanonnen in Rusland (1915-1917)	67
XXI. Belgische militaire missie in Ethiopië (1930-1935)	68
XXII. Belgische militaire missie in Iran (1935-1936)	69
XXIII. Belgische deelname aan de oorlog in Korea (1950-1955)	69
Index	70